uğur mumcu

UĞUR MUMCU

DERSİM

BİZE YAKIN

ÖLDÜ

20

DEMOKRASİ

24-31 Ocak 2013

KATILIMCI KURULUŞLAR

Uğur Mumcu’nun yazılarında Dersim

AZINLIK ŞOVENİZMİ!..

İngiliz gizli belgeleri üzerinde yapılan araştırma, Kurtuluş Savaşı günlerinde İngilizlerin Ermeni ve Kürt azınlıkları kışkırtmak için yoğun çalışmalar yaptıklarını kanıtlamaktadır. Bu belgelerden iki tanesini aktaralım:

Amiral Sir F. Derobeck'ten Lord Curzon'a gönderilen rapor (Sayfa no:108, belge 103, tarih: 28 Temmuz 1920):

1

- Kürt meselesi hakkında sizin fikrinizi bilmiyorum, daha kesin bir karara varmanız için bunu yazıyorum. Damat Ferit bana geldi, sulh anlaşmasına göre Kürtler ayrı bir devlet olacaklar. Kürt liderleri Mustafa Kemal'i sevmezler, çünkü o bolşevikliği getirmek istiyor. Siz Mustafa Kemal'den nefret ediyorsunuz. Çünkü o sizin yaptığınız anlaşmayı kabul etmiyor. O halde Kürtleri Mustafa Kemal'e karşı birlikte kullanalım, dedi... (İngiliz Belgelerinde Türkiye, Erol Ulubelen, Çağdaş Yay. s:264)

Aynı İngiliz Amiralinden Lord Curzon'a gönderilen bir başka raporda "Kürdistan, Türkiye'den tamamen ayrılıp özerk olmalıdır. Ermenilerle Kürtlerin çıkarlarını bağdaştırabiliriz. İstanbul'daki Kürt Kulübü Başkanı Said Abdülkadir ve Paris'teki Kürt delegesi Şerif Paşa emrimizdedir..." denilmektedir. (Sayfa no:49, belge no:33, tarih 26 Mart 1920)

Ermeni ve Kürtleri Ankara hükümetine karşı ayaklandırma çabalarının arkasında, o zaman, ABD ve İngiliz hükümetlerinin olduğu bugün artık belgelerle kanıtlamıştır. Bu konuda bugün için hiçbir kuşku yoktur.

Cumhuriyetin kurulmasından hemen kısa bir süre sonra Doğu'da başlatılan "Kürt İsyanı" da yine İngiliz desteği ile sahneleniyordu. "Şeyh Sait ayaklanması" olarak bilinen bu aya klanma, 1925 yılının şubat ayında dinsel görüntülerle ortaya çıkmış, daha sonra "Bağımsız Kürt Devleti" kurmaya yönelmişti. (İngiliz Belgeleriyle Türkiye'de "Kürt Sorunu" (1924-1938) Şeyh Sait, Ağrı ve Dersim Ayaklanmaları, Dışişleri Bakanlığı Yay. Evi., s:21, Türk-İngiliz İlişkileri. 1919-1926, Doç. Dr. Ömer Kürkçüoğlu , SBF Yay., s.309)

İngilizlerin, Kurtuluş Savaşı döneminde Ermenilere nasıl destek oldukları. Prof. Gotthard Jaeschke'nin, Tarih Kurumu tarafından basılan "Kurtuluş Savaşı İle İlgili İngiliz Belgeleri" adlı kitabında da yeterince anlatılmıştır. (s:40-47)

Bugün, 1925 yılında sahnelenen dinsel görüntülü bir bölücü ayaklanmaya bakarken, Şeyh Sait'in İngiliz silah fabrikalarına silah siparişi verdiği, İngiliz silah fabrikalarının da o tarihte İngiliz "Intelligence Service" ile iç içe çalışan silah tüccarı Vasil Zaharoff ile eşgüdüm halinde olduklarını bilmek gerekir. Muğlalı bir Rum olan Zaharoff'un İngiliz Başbakan, Lloyd George'un yakın dostu olduğunu ve İngiliz hükümetince silah ticaretindeki başarılarından ötürü "sir" unvanı

ile ödüllendirildiğini anımsarsak, Şeyh Sait ile İngiliz silah fabrikaları arasında kurulan köprülerin siyasetten arınmış “masum bir ticaret” olmadığı sonucuna ulaşırız.

Kaldı ki o günlerde genç Türkiye ile İngiltere arasında henüz çözüme bağlanmamış “Musul sorunu” bulunmaktaydı. Lozan anlaşmasında kesin bir çözüme bağlanmayan Musul sorunu, 1923 yılında İngilizlerin başvurusu ile yeniden gündeme gelmiş ve sorunun çözümü için 1924 yılında İstanbul'da “Haliç Konferansı” düzenlenmişti. Haliç konferansında İngilizler, Musul dışında ayrıca, “Nasturi Hıristiyanları” için Hakkari ilini de istemişlerdi. Sorunun bir çözüme bağlanamaması üzerine konu İngiliz hükümetince “Milletler Cemiyeti”ne götürülmüştü. Milletler Cemiyeti, sorunun çözümü için biri Macar, biri Belçikalı biri de İsviçreli olan üç kişilik bir komisyon görevlendirmişti. Musul'daki Türk egemenliğini kaldıran komisyon kararı, Türkiye tarafından reddedildi. Bunun üzerine sorun Milletlerarası Daimi Adalet Divanına götürüldü. Türkiye Divana temsilci göndermedi. Milletler Cemiyeti, 16 Aralık 1925 tarihinde, Musul'daki Türk egemenliğini kaldıran kararı benimsedi.

Musul üzerinde Türk-İngiliz diplomasi savaşı yapılırken, Şeyh Sait isyanı da başlatılmış ve Türkiye, Kurtuluş Savaşı günlerinde İngiliz istihbarat servislerinin kışkırttığı etnik kökenli ayaklanma ile uğraşmak zorunda kalmıştı. İsyan bastırıldı. Ancak Türkiye 5 Haziran 1926 tarihinde İngilizlerle anlaşarak, Musul üzerindeki haklarından vazgeçmiş oldu. İsyanın doğurduğu sonuçlardan biri buydu.

Musul sorunu ile Şeyh Sait ayaklanmasının aynı günlere rastlaması herhalde “kaderin bir cilvesi” değildi: Bu rastlantının temelinde bir kısmı kanıtlanan bir kısmı da henüz yeterince kanıtlanmamış dış ilişkiler yatmaktaydı.

31 Mart gerici ayaklanmasında da İngiltere'nin parmak izleri yok muydu? Araştırmacılar, bu kuşkuyu dile getirmişlerdir.

İngiltere'nin o günlerdeki İstanbul Büyükelçisi'nin İttihatçılara karşı takındığı soğuk tavır, buna karşılık muhalefetteki “Ahrar Fırkası” ile kurulan ilişkiler ve ayaklanmadan sonra isyancılara sağladıkları destekler, şeriatçılar ile İngiliz “Intelligence Service” ile dirsek teması içinde oldukları kuşkusunu vermekteydi. (İttihat ve Terakki, 1908-1914, Feruz Ahmet, Sander Yay., s: 66; 31 Mart Olayı, Sina Akşin, SBF Yay.,

s: 261 v.d.; 31 Mart'ta Yabancı Parmağı, Doğan Avcıoğlu, Bilgi Yay., s: 61 v.d.)

Bugün yine birtakım ayrımcı güçlerin doğu yörelerimizde terörist eylemlerine tanık olunmaktadır. Yakın tarihimizden verdiğimiz bu örneklerden sonra “bu olayları da İngilizler kışkırtıyor” gibi bir yargı sahibi değiliz. Anlatmak istediğimiz, yakın tarihimizde “azınlık şovenizmi”nin ardında yabancı devletlerin bulunduğudur.

Kurtuluş Savaşı öncesi ve sonrasında İngilizlerin Türkiye'deki ayrımcı güçleri kışkırtmalarının nedeni Ortadoğu'daki İngiliz çıkarlarıydı. Hiç kuşkusuz bugün de bu bölücü ayrımcı azınlık şovenizminden kaynaklanan terörist eylemlerin arkasında tıpkı dün olduğu gibi bugün de yabancı parmakları bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti, bütün sorunlarını “ulusal bütünlük, demokratikleşme ve çağdaşlaşma” yoluyla çözecektir. 1975 yılından bu yana Kıbrıs sorununun yarattığı gerilim süreci içinde başta Ermeni terörü olmak üzere ulusça uğradığımız terör saldırısının temelinde, Ortadoğu'daki yeni dengelerin kurulma planları var mıdır? Bugün için sorulacak soru budur.

Türkiye'ye bunca silahı gönderenler kimlerdi? Kimlerdi bunların destekçileri olan yabancı devletler ve istihbarat servisleri?

Bu gibi konuları, bugünden “mahkeme kanıtı” niteliğinde belgelerle ortaya koymak belki olanaksızdır. Fakat zaman geçtikçe, olaylar üzerindeki sis bulutları dağılır ve ortaya çıkan İngiliz belgelerinde olduğu gibi, “azınlık şovenizmi”nin hangi oyunların ve tuzakların aracı olduğu elbette gün gelir anlaşılır.

(Cumhuriyet, 2 Eylül 1984)

BÖLÜCÜNÜN DIŞ DESTEĞİ...

Ayrımcı güçlerin ardında yabancı devletlerin olduğunu yazdığımız zaman “hani bunun kanıtı?” diye soruyorlar. Kurtuluş Savaşı öncesinde Ermeni ve Kürtlerin İngiltere ve Amerika tarafından desteklendikleri İngiliz gizli belgeleri ile kanıtlanmıştır. İşte bu belgelerden bir tanesi:

Amiral Sir. F. Derobeck'in Lord Curzon'a yazdığı 26 Mart 1920 tarihli gizli rapor:

- Kürdistan Türkiye'den tamamen ayrılıp özerk olmalıdır. Ermenilerle Kürtlerin çıkarlarını bağdaştırabiliriz. İstanbul'daki Kürt Kulübü Başkanı Said Abdül Kadir ve Paris'teki Kürt delegesi Şerif Paşa emrimizdedir... (Kraliyet Belgeleri, sayfa 49, belge 33. İngiliz Belgelerinde Türkiye, Erol Ulubelen, çağdaş Yay. s. 257)

Damat Ferit P aşanın “Kürtleri Mustafa Kemal'e karşı kullanma” planı bugün yabancı yazarlarca da yazılmaktadır. (Kurtuluş Savaşı ile İlgili İngiliz Belgeleri, Gotthard, Jaeschke, TTK Yay. s.145). Lozan Barış Anlaşması görüşmeleri sırasında İngiliz Delegasyonu Başkanı Lord Curzon'un bağımsız bir Kürt devletinin en ateşli savunucularından biri olduğu tutanaklarla bellidir. (Lozan Barış Konferansı, Tutanaklar ve Belgeler, SBF Yay. s. 348 vd)

Türkiye'nin Doğu ve Güneydoğu'sunu Ermeni ve Kürtlere bırakan Sevr anlaşmasını Kürtler adına imzalayan da İngiliz Entelligence Service'nin “emrimizdedir” dediği İngiliz maşası Şerif Paşadır.

Bugün üzerindeki gizlilik kalkan Kraliyet belgeleri İngiliz hükümetinin Kurtuluş Savaşı öncesinde Doğu'da bir Kürt devleti kurmak amacı ile Kürt ileri gelenleri ile ilişki kurduklarını, hiçbir yoruma gerek bıraktırmayacak biçimde ortaya koymaktadır. 1919 Temmuz ayının 10. günü İstanbul'-dan 1437 no ile Lord Curzon'a çekilen gizli telgrafta, Kürtlerin İngiliz mandası istedikleri, bölgeye gönderilen Binbaşı Noel'in Kürt ajanları ile görüşeceği yazılmaktadır. (İngiliz Belgelerinde Atatürk, Bilal Şimşir, TTK Yay. s. 39) İngiliz Kraliyet Orduları Karadeniz Kuvvetleri Kurmay Başkanlığının yazdığı raporda da Kürt devletinden söz edilmektedir. (Şimşir, s. 336)

Daha birçok İngiliz gizli belgesi İngiliz Kürt ilişkisine ışık tutmaktadır.

İlginçtir; “Koçgiri İsyanı” olarak bilinen ayrımcı ve eylemli kalkışma, Mustafa Kemal önderliğindeki ulusal güçlerin empe ryalist devletlere karşı savaştığı 1921 yılında sahneye konmuştur. 1925 Şubatı'nda patlak veren “Şeyh Sait İsyanı” ise Türk iye İngiltere arasında “Musul” üzerinde görüşmeler sürerken sahnelenmiştir. 1927-1930 yılları arasındaki Ağrı ayaklanmasına öncülük eden “Xwebun” adlı ayrımcı örgütün Ermeni

5

desteği ile kurulduğu, bu ayrımcı güçlerin kendi yayınlarında açıkça yazılmıştır. (Özgürlük Yolu, Nisan 1977, s. 30) 1936-38 arasındaki “Dersim Olayı” da - ilginç bir rastlantı- Atatürk 'ün Doğudaki toprak ağalığını kaldırma amacıyla “toprak reformu” hazırlıklarına giriştiği günlere denk düşmüştür.

Ayrımcı güçlerin sözcülüğünü yapan bir dergide Ağrı isyanında “Fransızların Xwebun Cemiyeti” ile ilişki kurdukları açı kça yazılmaktadır. (Özgürlük Yolu, 1977 Nisan, s. 29)

Kürt lideri Barzani ile ilgili belgeler ayrımcı güçlerin ardı ndaki yabancı parmağını en bağnaz ayrımcı şovenleri bile susturacak açıklıkta ortaya koymaktadır.

1970'li yıllarda Amerikan yönetimi, Irak'taki Baas rejiminin Sovyet etki alanı içine girmesinden çok kaygı duymaktadır. Bu amaçla, Beyaz Saray güdümündeki Şah ile anlaşarak, Barzani yönetimindeki Kürtlere silah yardımı yaparak Baas rejimini sarsmak ister. Washington, İran üzerinden Barzani kuvvetlerine silah yardımı yapar.

The Daily Telegraph, 2 Şubat 1977 tarihli sayısında Barzani'nin ABD Dışişleri Bakanı Dr. Kissinger ile olan ilişkilerini açıklayan demecine yer verir. Barzani'nin açıklamalarına göre, Kürtler ve Amerikalılar arasında, Irak'ta bir Kürt ayaklanması düzenlenmesi için anlaşmalar yapılmış; ancak Carter yönetimi sırasında bu yardımlar kesilmiştir. Barzani, yenilgisinden yardımı kesen Amerika'yı sorumlu tutmaktadır.

Bilindiği gibi Barzani, Amerika'da ölmüştür. İlk başlarda Sovyetlerce de desteklenen bu Kürt lideri, son günlerinde, ABAD yönetimince ağırlanmış ve ölünceye kadar bakımı Amerikan hükümetince üstlenilmiştir. Sovyet desteği ile ortaya çıkan bu Kürt liderinin Amerika'da ölmüş olması bile başlı başına düşündürücü bir olaydır.

Ortadoğu'daki her olayda olduğu gibi Kürt ayaklanmalarında da gerek Sovyetlerin gerekse Amerikalıların payları vardır. Yakın tarihte böyle olduğu gibi büyük olasılıkla bu gün de böyledir. Çünkü “Kürt öğesi” Ortadoğu olaylarının ve bu bölgede oluşacak yeni dengelerin ayrılmaz bir parçasıdır. İran Irak savaşı, Lübnan ve Filistin sorunu, “terör ihraç eden” Sovyet yanlısı Suriye ve Amerikan yanlısı İsrail bölgedeki kutup başlarıdır.

Türkiye'deki bölücü ve ayrımcı terör eylemlerine iç siyasetin kızgın

lavları ile bakmak ya da aynı olayları Sovyet ya da Amerikan gözlükleri ile izlemek son derece yanıltıcı ve sakıncalı değil midir?

Sağcısı ve solcusu ile bu ülke bizim ülkemizdir. Yaşanan olay ise açıkça bölücülüktür. Ulusal barışı ve bütünlüğü sarsan her olaya - nereden ve kimden gelirse gelsin- yurttaşlık ve tarih b ilinci ile karşı koymak zorundayız. Bölücülüğe karşı sağcının da solcunun da elbirliği yapması gereklidir.

(Cumhuriyet, 16 Ekim 1984)

AÇIKLIK...

Genelkurmay Başkanlığınca güneydoğudaki olaylarla ilgili konularda yerli ve yabancı basına bilgi verilmesi yararlı olmuştur. Açıklıkta her zaman için yarar vardır. Bu açıklık, olayların şu ya da bu nedenle saptırılmasını ve sömürülmesini de önleyecektir.

Doğu ve Güneydoğu bölgelerimizdeki azınlık ırkçılığına dayalı bölücü eylemlerin bugün olduğu gibi dünü ve önceki günü de vardır. Bu geçmişe şöyle bir göz atarsak, bu başkaldırma girişimlerinin ardında hep bu yörelerde Kürt ve Ermeni devleti kurma planlarını buluruz.

Şöyle kısaca anımsayalım:

“Koçkiri İsyanı” olarak bilinen ayrımcı kalkışma Mustafa Kemal’in kapitalist emperyalizme karşı örgütlü halk gücüyle savaş verdiği 1921 yılında sahnelenmiştir. Amaç Kuvvayı Milliye’yi sırtından hançerlemektir. 1925 Şubatı’nda başlatılan “Şeyh Sait İsyanı” Türkiye ile İngiltere arasında Musul sorunu hakkında görüşmelerin sürdüğü günlere denk düşürülmüştür. Amaç Musul’un Türkiye’den koparılıp alınmasıdır. 192730 yılları arasındaki Ağrı ayaklanmasına öncülük eden, “Xwebudun” örgütü Ermenilerce desteklenmektedir. 1936-38 yılları arasındaki “Dersim İsyanı” Atatürk ’ün Doğu ve Güneydoğu Anadolu’da toprak ağalığını kaldırmak için hazırlıklar yaptığı günl ere rastlamaktadır. Amaç Doğu ve Güneydoğu’daki feodal ayrıcalıkları korumaktır.

Yine şöyle kısaca anımsayalım:

Lozan Anlaşması Musul bölgesi için bir çözüm getirememişti. Sorun Türkiye-

İngiltere arasında askıda kalmış, sorun un karşılıklı

görüşmelerle çözülmesi uygun görülmüştü. Konunun Türkiye ve İngiltere arasında görüşüldüğü sırada, patlak veren “Şeyh Sait İsyanı”, “padişahlık, hilafet, şeriat” gibi gerici isteklerle ortaya çıkıyordu. “Hıyaneti Vataniye Kanunu” bu isyan sırasında çıkartılmıştır. Din ve kutsal kavramları siyasal amaçla kullanan etnik ayaklanmacılar bu yasa gereğince cezalandırılacaklardı. İsyan bastırıldı. Ancak Türkiye, Musul’u yitirdi. İngilizler yaptıkları planda başarılı olmuşlardı. Şeyh Sait İsyanı’nın Türkiye’ye maliyeti Musul’un kaybıydı.

Şeyh Sait’in İngiliz silah fabrikalarına silah sipariş ettiği de sonradan anlaşılmıştı.

Ayaklanma gerici görüntüdeydi, ancak kökeninde etnik ayrımcılık yatmaktaydı ve bu gericilik ve ayrımcılık Musul sorunu nedeniyle İngiltere tarafından destekleniyordu.

Bugün araştırmalar sonucu ele geçen belgeler, Kurtuluş Savaşı öncesinde Amerikalılar ve İngilizlerin gerek Kürtlere ve gerek Ermenilere para ve silah yardımı yaptıklarını açıkça ortaya koymuştur. İngilizlerin bir Kürt devletinin kurulması için Kürt liderleriyle Avrupa’da beraber çalıştıkları belgelere bağlanmıştır.

Ermenilere sağlanan destek tek yönlü değildir. Kurtuluş Savaşı sırasında Ankara hükümetine silah ve para yardımı yapan Sovyetlerin Dışişleri Bakanı Çiçerin aracılığıyla yardım almak üzere Moskova’ya giden Ankara hükümeti temsilcisi Bekir Sami Beyden “Van ve Bitlis’in Ermenilere bırakılmasını” istemiştir. Sovyetlerden gelen bu istek üzerine Mustafa Kemal’in Bekir Sami Beye gönderdiği 16 Ekim 1920 gün ve 595 şifre, 273 karar sayılı talimatı şöyleydi:

– ... Muayyen bir kıtayı arazinin bir ekalliyete terkini ist emek emperyalist bir fikri mahsul ile hareketten başka bir şey değildir. Ankara hükümeti milliyesi, emperyalizme karşı müdafaa ve mücadele kastı ile teşekkül etmiş bir hükümet olduğundan emperyalizmin eşkali marufesinden (bilinen şeklinden) olan böyle bir talep ve iddiayı kabul edememekte mustardır. (zorundadır)...

Kurtuluş Savaşı öncesi ve sonrasında Doğu ve Güneydoğu bölgelerimizde Kürt ve Ermeni devleti kurma girişimleri kapitalist ABD ve İngiltere tarafından açıkça desteklenmiş ve örgütlenmiş Marksist- Leninist Sovyetler Birliği de silah ve para yardımını Ermenilere toprak

verilmesi koşuluna bağlamak istemişti. Dün Hıristiyan İngiltere tarafından “hilafet, padişahlık ve şeriatçılık” istekleriyle kışkırtılan azınlık ırkçılığı bugün de hiç kuşkusuz başka güçler ve devletlerce Marksist-Leninist görüntülerle sunuluyor. Amaç değişmez; padişahçılık ve şeriatçılık gibi Marksistlik ve Leninistlik de azınlık ırkçılığının maskesidir. Amaç bölgede bir Kürt devleti kurdurtmaktır. Böyle bir devletin kurulmasında birden çok ülkenin çıkarı vardır. Hele Ortadoğu’daki sıcak savaşları düşünürseniz...

Doğu ve Güneydoğu yörelerimizdeki Kürt ve Ermeni devleti kurma planları dün olduğu gibi bugün de dış destekle sahnelenmektedir. Suriye’de Ermeni ve Kürt silahlı kampları bulunmaktadır. Avrupa’nın birçok kentinde Ermeni ve Kürt örgütleri birlikte çalışmaktadırlar. Kürt ve Ermeni örgütleri Batı istihbarat odaklarının gözleri önünde eylemler koyuyorlar. Konu bu açıdan çok düşündürücü değil midir?

Yapılan açıklamalar çok yararlı olmuştur. Bölücülüğü çirkin amaçlarıyla birlikte sergilemek onlarla mücadele etmenin yollarından biridir. Açıklıkta yarar görüyorum...

(Cumhuriyet, 18 Ağustos 1985)

YİNE LAİKLİK...

TRT’de laiklik konusunda düzenlenen son açıkoturumda yine tek yanlı görüşler sergilendi. Bu sözde “açık oturum”da tek yönlü görüşleri benimsetmeye çalışan bir nörolog ile birbirlerinin sözlerini “noter sadakati” ile onaylayan iki öğretim üyesini izledik.

“Açık oturum” karşıt görüşlü tartışmacılarla yapılır. Bu programlarda ise yalnızca bir görüş sergilenmektedir. Konuşmacılar da özenle bu görüş sahipleri arasından seçilmektedir.

Laiklik konusunda söylenecek çok söz vardır. Atatürk d urup dururken mi laiklik ilkesini benimsemiştir? Cumhuriyet öncesi ve sonrasında dinsel görüntülü hangi siyasal eylemlere ve başkaldırmalara tanık olunmuştur? Bunları hiç inceleyen yoktur.

Bu olaylardan biri, “Şeyh Sait Ayaklanması”dır. 1925 yılı Şubat ayında başlatılan bu ayaklanma, zamanın Başbakanı Fethi Okyar’ın

sözleri ile “padişahlık, hilafet, şeriat, Abdülhamid’in oğullarından birinin saltanatını temin gibi irticai” nitelikte bir “etnik” ayaklanmaydı.

Ayaklanma, Lozan Antlaşmasında çözüme bağlanamayan Musul sorununun Türkiye ile İngiltere arasında uyuşmazlık konusu olduğu günlere rastlamıştır. Şeyh Sait adına İngiliz silah fabrikalarına silah sipariş edilmesi de olaydaki İngiliz parmağını doğrulamaktaydı. Ayaklanma bastırıldı; ancak bu arada Türkiye Musul’u yitirmiş oldu. İngilizler, kendileri için en uygun sonucu almışlardı.

“Hiyaneti Vataniye Kanunu”, İngiliz destekli Şeyh Sait a yaklanması sırasında çıkarılmıştı. Yasanın amacı din duygularının siyasal amaçla kullanılmalarını önlemekti. Ayaklanmanın dinsel sloganlarla başlaması ve din sömürüsü ile sürdürülmesi, ölüm cezası içeren yasanın çıkarılmasına yol açmıştı.

Devrin yöneticileri ayaklanmaya böyle bakıyorlardı.

1924 yılında hilafetin kaldırılması; 1928 yılında Anayasadan “devletin dini” hükmünün çıkarılması, dinin siyasal amaçlarla kullanılmasını önlemek amacıyla başvurulan yollardı. Bu adımların her biri din duygularının siyasetten arındırılması amacı ile atılmaktaydı.

Laikliği, Batıdan gelen, Batı ülkelerine hoş görünmek için getirilen bir çeşit “kökü dışarıda” düşünce olarak sunmaya çal ışanlar, asıl “kökü dışarıda”ki ilişkilerin etnik kökenli gerici ayaklanmalarda bulunduğunu, nedense görmezlikten gelmektedirler. Tarihten örnekler vererek bu görüşleri yanıtlayacak olanlara da televizyon ekranları bir nörolog tarafından kapatılmaktadır.

Tek yanlı televizyon programlarına çıkanların görmezlikten geldikleri bir başka konu da laiklik ilkesinin benimsendiği 1937 yılında genç cumhuriyetin hangi olaylarla karşılaştığıdır.

1937 yılı cumhuriyetin zorlu yıllarından biridir. Bu yılın ilk ayında Türkiye Hatay sorununun çözümü için girişimlerde bulundu. Aynı günlerde Atatürk, toprak reformu yapılması için emirler verdi. Atatürk’ün amacı, toprak ağalığının mülkiyete dayalı siyasal egemenliğini kırmaktı. Bunun için de büyük çiftliklerin “nüfus yoğunluğuna ve toprağın verim derecesine göre” sınırlandırılması amaçlandı. Ancak, Atatürk’ün toprak reformu düşüncesi hiçbir zaman gerçekleşmedi.

O sıralar genç cumhuriyet yine bir ayaklanma ile uğraşmak zorunda bırakılmıştı. 1925 Şeyh Sait Ayaklanması İngilizlerle aramızdaki “Musul sorunu”nun çözümleneceği günlere rastlatılmıştı. Hatay’ın bağımsızlığı ve toprak reformu çalışmaları sırasında da yine etnik kökenli bir ayaklanma başlıyor; “Dersim isyanı” olarak bilinen etnik kökenli ayaklanma Milletler Cemiyeti’nin Hatay’ın bağımsızlığı için karar aldığı günlere denk düşürülüyordu.

Fransız güdümündeki Suriye’de örgütlenen çeteler, aynı günlerde sınırlarda terör ve soygun eylemlerine başvuruyo rlardı.

Terör ve soygun eylemlerinin Hatay sorununda yenik düşen Fransa ve bu devletin güdümündeki Suriye tarafından düzenlendiği o günlerde, her şey yazılıp söylenmiştir. İçişleri Bakanı Şükrü Kaya, Mecliste yaptığı konuşmada bu eylemlerden ötürü Fransa’yı açıkça suçlamış ve “çetelerin nasıl hazırlandıkları konusunda uluslararası bir inceleme yapılmasını” istemiştir.

Aynı günlerde hükümet, Tunceli’de “ıslahat programı” uygulamaya karar vermişti. Bayındırlık hizmetleri sırasında, bölgeye okullar ve yollar yapılıyordu. Ayaklanma bu sırada altı aşiret tarafından başlatıldı. Ayaklanmada din duyguları yine ön plandaydı.

Laiklik ilkesinin siyaset sahnesinde bu olaylar yaşanırken benimsenmiş olması, herhalde bir rastlantı değildi.

Kurtuluş Savaşı öncesi ve sonrasında “irtica” kökenli ve amaçlı akım ve eylemlerin emperyalist devletlerce desteklenmesi, laikliğin değil “irtica” eylemlerinin “köklerinin dışarıda” olduğunu kanıtlamaktadır. Bu ilişkileri anlamak için o günlerin İngiliz Kraliyet belgelerine bakmak bile yeterlidir.

Siyasetin din duygularından arındırılması düşüncesinin ne kadar doğru olduğunun, İran’da yaşanan olaylarla artık bugün yeterince kanıtlandığını sanıyoruz.

Bugün “İslam enternasyonalizmi” amacını güden “Rabitatül Alemül İslam” adlı örgüt bir Amerikan-Arap ortak petrol şirketi olan “Aramco” tarafından niçin desteklenmektedir? Hıristiyanlar, acaba neden bu “İslam enternasyonalizmi”ni petrol gelirlerinden elde ettikleri para ile desteklemek gereğini duymakta, niçin Türkiye’mizde Arap sermayesini

siyasal partilerle kenetlemeye çalışmaktadırlar? Nedir bu çabaların amacı?

Siyasetçiler arasında Müslümanın “garibanına” Atatürkçülük taslayıp çokuluslu sermaye ile destekli gericiliğe şapka çıkarmak, günümüzün modasıdır!

“Türk-İslam Sentezi” özü ve sözü ile Atatürkçülüğe karşı bir görüştür. “İslam’da laiklik” ise söz konusu değildir.

Laiklik ilkesi, adım adım yok edilmektedir. Televizyon bu görüşün aracı olmakta; “açık oturum” adı altında tek görüş savunulmakta, bu görüşün propagandası yapılmaktadır.

(Cumhuriyet, 25 Eylül 1985)

TARİH BİLİNCİ...

PKK bunca silahı nereden buluyor?

Silah demek, para demektir. Bu para nereden sağlanıyor?

Bütün bunlar günün birinde belgeleri ile açıklanır.

Kurtuluş Savaşı öncesinde ayrımcı Kürtler ve Ermenilerin, İngilizler tarafından nasıl desteklendikleri gizlilikleri kaldırılan İngiliz gizli belgeleriyle kanıtlanmıştı.

İngiliz Dışişleri Bakanlığı Arşivi’nden 30 Haziran 1930 gün ve 298 sayılı gizli belgeye kısaca göz atalım:

Bu gizli yazı, İran’dan “Sir. Olive”den “A. Handerson”a gönderilmiş. Yazıda, “Ruben Paşa” adındaki bir Erm eni’nin Kürtler’e silah sağladığı bildiriliyor. (F.O. 424/273, P: 7, No: 11)

Aynı yazıda, İran’nın Kürt ayaklanmacılarına yardım sağladığı da yazılıyor.

Gizli yazıya göre 1914 yılında Ermenistan’da Savaş Bakanı olduğunu bildiren Nubar Paşa, Tebriz’deki İngiliz Başkonsolosluğu’na başvuruyor.

Bu gizli yazının bir de eki var.

Ek yazı, Tahran’daki İngiliz askeri ataşesinin raporudur.

Tahran’daki İngiliz Askeri Ataşesi Albay Percy C. R. Dood, 26 Haziran 1930 tarihinde E. H. Olive gönderdiği gizli raporda Nubar Paşa ile yapılan görüşme ile ilgili bilgiler veriyor. (F.O. 424/273, P: 8, 11/1).

Bunlar 1930 tarihli “Ağrı İsyanı” ile ilgili belgelerdir.

İngiliz Dışişleri Bakanlığı gizli belgelerinin “Şeyh Sait, Ağrı ve Dersim Ayaklanmaları” ile ilgili olanlarının bir bölümü d eğerli araştırmacı ve diplomat Bilal şimşir’in “İngiliz belgeleriyle Türkiye’de Kürt Sorunu, 1924-1938” başlıklı kitapta yayımlandı.

Bugün de kim bilir bu konuda nerelerde ne gibi pazarlıklar yapılıyor? Ve kimler, kimlere raporlar yazıyor?

***

Said-i Nursi’nin yaşam öyküsü ile ilgili yazıma dinci çevrelerden tepkiler geldi. Bu tepkilerin bir kısmı sövgülerle sürüyor.

Said-i Nursi, Kürt kökenli bir din ve siyaset adamıdır. Me şrutiyet yıllarında “Said-i Kürdi” olarak tanınan Said-i Nursi, 31 Mart gerici ayaklanmasını kışkırtan “Volkan” adlı yayın organı ile “İttihat-ı Muhammedi Fırkası”nın da kurucularındandır.

Said-i Nursi, 1925 Şeyh Sait İsyanından sonra da Bala’ya sürülmüş; Emirdağ’da ve Kastamonu’da sürgün yaşamıştır.

Said-i Nursi, Atatürk düşmanıdır.

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 20 Eylül 1965 gün ve 234/D-1 ve 313 sayılı kararında, Diyanet İşleri Başkanlığının “Nurculuk Hakkında” adlı yayınında da Said-i Nursi tarafından yayımlanan “r isaleler”in “İslami esaslara uymadığı, (...) Nurculuğun milli ve din birliğini parçalayan zümrecilik olduğu” yazılmaktadır.

Dr. Neda Armaner’in “İslam Dininden Ayrılan Cereyanlar, Nurculuk” adlı incelemesi de 1964 yılında Ankara İlahiyat Fakültesi yayınları arasında çıkmıştır.

Said-i Nursi’nin “Mektubat” adlı kitabının 1975 yılı basımının 443- 444. sayfalarında da “... Kürtlerin milliyetini kaldırıp onların dinini onlara unutturduktan sonra; belki bizim gibi ayrı unsurlardan sayılanlara teklifiniz, bir nevi usul-ü vahşiyane olur. Yoksa sırf keyfidir. Eşyanın keyfine tebabiyet edilemez ve etmeyiz!” sözleri yer almaktadır.

Bu sözler, Said-i Nursi’nin değil midir?

Kürtçülük ve İslamcılık, bugünlerde el ele veriyor. Bütün bu olayların nedenlerini aramak biz Atatürkçülerin görevidir.

***

ANAP Milletvekili Ramiz Sevinç ve beş arkadaşı, Gelir Vergisi

Yasasının bir maddesinin değiştirilmesi için yasa önerisi vermişler.

Amaç, KİT ve banka yönetim kurullarından para alan yüksek bürokratları korumaktır.

Bazı yüksek bürokratlara görevleri dışında ayrıca yönetim kurulu üyelikleri de veriliyor. O zaman bu bürokratların gelirleri, “Birden fazla işverenden alınan” gelir kapsamına giriyor. Girince de bu yüksek bürokratlar, yasanın tanımladığı anlamda vergi yükümlüsü oluyorlar.

Yasa, “Birden fazla işverenden alınan” ücretlerin 9 milyonu aşması koşulunda yükümlülük doğmasını öngörüyor. Ancak bu sınırlar, Bakanlar Kurulu Kararı ile en çok 3 katı arttırılabiliyor. Bu yıl bu sınır, Bakanlar Kurulunca 24 milyona çıkarılmış.

Yüksek bürokratların ellerine geçen para bu sınırı aşıyor...

Ne yapsınlar?

Haydi bir yasa değişikliği... Yoksa yüksek bürokratlarımız “beyanname” verecekler.

Yasa önerisinde (1.1.1989-31.12.1992) tarihleri arasındaki gelirlerin vergi dışı tutulması için Bakanlar Kuruluna yılık 9 milyon liralık sınırı “alt kat” arttırma yetkisi veriliyor.

Yasa 1.1.1989 tarihinden geçerli olacak!

Bir çeşit “vergi affı”dır bu.

Bu yasa önerisi yüksek bürokratları korumak için getirilen bir “nalıncı keseri yasası”dır.

ANAP adına “bürokrasi teorileri” uyduranların ve bu yapay teorilerle avunanların dikkatlerine saygıyla sunulur...

(Cumhuriyet, 31 Mart 1990)

NİÇİN YASAK?...

Cumhuriyet döneminde 1924 yılındaki “Nasturi” ve 1925 yılındaki “Şeyh Said İsyanı”ndan 1937-38 yılları arasındaki “Dersim İsyanı”na kadar on sekiz tane isyan yaşanmış.

Bunlar sırasıyla: 1924 Nasturi... 1925 Şeyh Said... 1925 Reçkotan... 1925-37 Sason... 1926 1. Ağrı... 1926 Koçuşağı... 1927 Mutki... 1927 2. Ağrı... 1927 Bicar... 1929 Asi Resul... 1929 Tendürük... 1930 Savur... 1930 Zeylan... 1930 Oramar... 1930 3. Ağrı... 1930 Pülümür

Ayaklanmaları ile 1930 Menemen Olayı ve 1937-1938 Dersim Ayaklanmasıdır.

1919-21 yılları arasındaki ayaklanmaları Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığınca yayımlanan “Türk İstiklal Harbi VI. Cilt – İstiklal Harbi’nde Ayaklanmalar” adlı kitaptan öğrenebiliyoruz.

Pontus... Ali Batı... Bozkır... Şeyh Eşref... Anzavur... Yozgat... Düzce... Konya... Demirci Mehmet Efe... Çerkeş Ethem... Koçkiri ayaklanmalarının nasıl başladıklarını ve nasıl bastırıldıklarını bu yayından izleme olanağını buluyoruz.

Bu isyanların büyük bir kısmı “dinsel gericilik görüntüsü” ile sergilenmiş; etnik nedenler dinsel görüşlerle perdelenmiştir.

Geçenlerde Şeyh Said İsyanı ile ilgili bir araştırma yapıyordum. Bu amaçla Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığınca yayımlanan “Türkiye Cumhuriyetinde Ayaklanmalar (1924-1938)” adlı kitabı okumak istedim ama bu kitabı kitaplıklarda bulamadım.

Bu kitabın okunması yasakmış!

Bu kitap önce yayımlanmış, daha sonra da Genelkurmay

Başkanlığınca toplatılmış.

Cumhuriyet tarihimizle ilgili bu önemli olayları konu alan kitap niçin yasaklanmıştı? Bu konuları açıklayan kitaplar yasak olursa,

ayaklanmaların nedenlerini nasıl öğrenecek, o günlerle bugünler arasında nasıl ilgi kuracaktık?

Bu ayaklanmaları yabancı kaynaklardan inceleme olanağı var. Örneğin İngiliz Dışişleri Bakanlığının gizli belgelerini bile bugün herkes inceleyebiliyor.

Bizim istediğimiz gizli belgeler de değil; istediğimiz, 1924-1938 arasındaki ayaklanmaları, bu ayaklanmaların nedenlerini, ayaklanmaların nasıl bastırıldıklarını ve bu ayaklanmaların dış desteklerini araştırmaktır.

1925 yılının İngiliz gizli belgeleri açık; aynı yılın açık olması gereken Türk belgeleri ise yasak!

Bu konuyu Genelkurmay Başkanlığı üst düzey yetkililerine de sordum. Aldığım yanıt “Yasakmış, biz de yeni öğrendik” biçimindeydi.

Yasağı kim koymuştu? Herhalde daha önceki Genelkurmay başkanları...

Bu kitap niçin yasaklanmıştı? Ve bu yasak neden kaldırılamıyordu?

“Büyükelçi ve tarih araştırmacısı Bilal Şimşir, “İngiliz Belgeleriyle Türkiye’de Kürt sorunu (1924-1938) “ başlıklı kitabında İngiliz gizli belgelerinin bir kısmını inceleyerek bu belgeleri bir kitap halinde İngilizce olarak yayımlamış.

Bu belgeler, İngilizlerin, “Şeyh Said İsyanı” ile çok yakından ilgilendiklerini kanıtlıyor.

İngiliz gizli belgelerini okuduktan sonra, bu belgeleri Genelkurmay Harp Tarihi belgeleri ile karıştırmak herhalde yararlı olurdu.

Bugün için bu olanaktan yoksunuz.

Cumhuriyet tarihinin bu önemli kesiti aydınlanmadan, bütün yaşadığımız olayları da yeterince değerlendirmeye olanak yoktur.

Türkiye yeniden Sevr mi Lozan mı? Açmazına sürüklenmektedir.

Tarihimizin hiçbir döneminde görülmeyecek ölçülere varan dış borçlarla, bölgede yaşanan olaylarla, etnik ayaklanmalarla, dış dünyada her gün daha hızla artan yalnızlığımızla yeni ve içinden kolay kolay çıkılmayacak sorunlara doğru sürükleniyoruz.

Resmi belgeler bile yasaksa söyler misiniz, Türk gazetecileri ve tarihçiler olarak bu olayları nasıl araştıracağız ve kamuoyunu nasıl aydınlatacağız?

Yalnızca İngiliz belgelerine dayanarak mı?

413 sayılı KKK nedeniyle bugünü araştıramıyoruz bu yasaklar nedeniyle de dünü

Osmanlı arşivini yabancı bilim adamlarının incelemelerine açıp bunu göğsümüzü gere gere bütün dünyaya ilan ederken cumhuriyet tarihimizle ilgili Genelkurmay Harp Tarihi Başkanlığının iç ayaklanmalarla ilgili yayınını yasaklamanın ve bu yasağı bugün de sürdürmenin bir anlamı var mıdır?

(Cumhuriyet, 8 Mayıs 1990)

ÖZAL VE KÜRTLER...

Kürdistan Yurtsever Birliği Başkanı Celal Talabani, arkadaşı mız Vedat Yenerer’e bakın neler demiş:

- Türkiye’de Kürt hareketi Turgut Özal ile başlamıştır. Her ne kadar PKK bunu sahiplenmişse de Turgut Özal’ın öncesinde bu kadar hareketli

değildi.

Talabani yanılıyor; çünkü “Kürt hareketi” Türkiye’de uzun yıllardan beri - Osmanlı İmparatorluğu günlerinden bu yana- gün demdedir.

Öyle anlaşılıyor ki Talabani’nin, Türkiye Kürtleri ile ilgili tarih bilgisi oldukça zayıftır!

Örneğin 1913 Hizan Ayaklanması vardır; 1921 Koçkiri Ayaklanması vardır; 1925 Şeyh Sait ayaklanması vardır; 1926 -1927 yıllarında iki ayrı Ağrı Ayaklanması vardır; aynı yıllardaki Koçuşağı, Mutki ve Micar ayaklanmaları vardır; 1930’da Savur, Zeylan ve Oramar ayaklanmaları vardır; 1937-38 Dersim A yaklanması vardır; 1959 tutuklanmaları vardır; 1963 tutuklanmaları vardır. “Devrimci Doğu Kültür Ocakları” vardır.

Özetle “hareket” eskiden beri vardır. Değişen yalnızca görüntülerdir. Kimi zaman dinsel görüntülüdür; kimi zaman Marksist maskelidir Kürt hareketi. Özü hiç değişemez: Bu hareketlerin özü Kürt milliyetçiliğine dayanır.

Celal Talabani Kürt milliyetçiliğinin ABD destekli temsilc isidir.

Bu Kürt lideri “Kürt hareketi Özal ile başlamıştır” diyor. Özal dönemi ile başlayan hareket, doğrudan doğruya PKK terörüdür. PKK terörü 1984 Eruh baskını ile başlamış, bugüne kadar tırmanarak sürmüştür. Bu PKK terörünün destekçilerinden biri de Celal Talabani’nin kendisidir.

Talabani’nin 1988 yılı 1 Mayıs günü PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan ile birlikte imzaladığı bildiride silahlı eylemler övül müyor muydu? PKK ve YNK’nın “devrimci silahlı mücadele” ve “kitlesel direnişleri” geliştirme planları açıklanmıyor muydu?

1988 yılı 1 Mayısında PKK ile bu bildiriyi yayımlayan Talabani, 1991 Ağustosu’nda Abdullah Öcalan’ın Saddam tarafı ndan desteklendiğini açıklıyor.

Celal Talabani işte böyle bir Celal Talabani’dir.

Kimi Kürt liderlerindeki “Batılı kapitalist devletlere sırtını dayamak” ve “yakınlarını ele verme siyaseti”, Talabani’nin kişiliğine de yansıyor. Bu kaypak tutumu Talabani’nin hem geçmişini hem geleceğini belirliyor.

Özal’ın Kürt siyasetinde, Talabani gibi yanar döner Kürt l iderleri ile MİT aracılığı ile kurulan “illegal diplomasi” olduğu kadar, “olağanüstü hal” vardır; SS kararnameleri vardır; sürgünler vardır; baskılar ve

yasaklar vardır; “sınırötesi hareket” vardır.

Bu yasaklar yüzünden Doç. İsmail Beşikçi hala cezaevind edir.

Talabani, “Türkiye ile olan ilişkimiz Turgut Özal aracılığı i ledir; Mesut Yılmaz ile değil, Mesut Yı lmaz’ın söyledikleri değil Turgut Özal’ın söyledikleri önemlidir” diyor.

Celal Talabani’ye, Türkiye Cumhuriyeti’nin “parlamenter sistem”le yönetildiğini, bu sistemde dış siyasetin bakanlar kurulu ve başbakan tarafından belirlendiğini bu sistemde asıl Cumhurbaşkanının verdiği sözlerin ve yaptığı bağlantıların kimseyi bağlamayacağını kim anlatacaktır?

Talabani, Türkiye’nin içişlerine karışıyor. Bunu yaparken de baş- bakanı bile “muhatap” almıyor.

Böylesine demeçleri açık açık veren Talabani’nin, el altından Doğu ve Güneydoğuda kimlerin destekleneceğine ve ANAP adaylarının saptanmasına kadar karıştığını duyarsanız sakın şaşırmayın!

(Cumhuriyet, 3 Eylül 1991)

19. AYAKLANMA

Güneydoğu’da yaşanan olaylar, tam anlamıyla “eylemli kalkışma” boyutlarındadır. PKK ve örgütün silahlı eylem kolu ERNK, “Nevruz” nedeniyle ayaklanma girişiminde bulunmuşlardır.

Bu, Cumhuriyet döneminde etnik kökenli “16. ayaklama” oluyor.

Bu ayaklanmalardan “Nasturi ayaklanması” dışındakiler Kürt ayaklanmalardır. Nasturi ayaklanmasının da Kürt ayaklanmasıyla dolaylı ilgisi bulunmaktadır.

Cumhuriyet dönemindeki etnik kökenli on altı ayaklanmanın adları ve tarihleri şöyle:

1. Nasturi Ayaklanması (12-28 Eylül 1924)

2. Şeyh Sait Ayakla nması (13 Şubat-31 Mart 1925)

3. Reçkotan ve Raman Ayaklanması (9-12 Ağustos 1925)

4. 1. Ağrı Ayaklanması (16 Mayıs-17 Haziran 1926)

5. Koçuşağı Ayaklanması (7 Ekim-30 Kasım 1926)

6. Mutki Ayaklanması (26 Mayıs-25 Ağustos 1927)

7. 2. Ağrı Ayaklanması (13-20 Eylül 1927)

8. Bicar Ayaklanması (7 Ekim-17 Kasım 1927)

9. Asi Resul Ayaklanması (22 Mayıs -3 Ağustos 1929)

10. Tendürük Ayaklanması (14-27 Eylül 1929)

11. Zeylan Ayaklanması (20 Haziran-7 Eylül 1930)

12. Oramar Ayaklanması (16 Temmuz -10 Ekim 1930)

13. 3. Ağrı Ayaklanması (7-14 Eylül 1930)

14. Pülümür Ayaklanması (8 Ekim-14 Kasım 1930)

15. Dersim Ayaklanması (21 Mart -10 Kasım 1937)

Cumhuriyet öncesinde de Kürt ayaklanmaları olmuştur. Bunlar da sırasıyla:

1. 1914 Molla Selim ve Şeyh Şehabettin Ayaklanması.

2. 1919 Ali Batini Ayaklanması.

3. 15 Kasım-17 Haziran 1921 Koçkiri Ayaklanması.

Ayaklanmaların ortak özelliği aşiretlere dayanmasıydı. Bu ayak- lanmaları aşiretler ve aşiret reisleri yönlendirmişti.

Hükümetler, bu ayaklanmaları bastırırken yöredeki başka aşiretlerden yararlanmışlardır. Örneğin, Şeyh Sait ayaklanmas ının bastırılmasında “Cibran” ve “Hesanan” aşiretlerine karşı “Hormek” ve “Lolan” aşiretleri, hükümet kuvvetlerinin yanında yer almışlardı.

“Nasturi” ayaklanmasının bastırılmasında da “Simko” adıyla bilinen “Sigag Kürt aşireti reisi İsmail Ağa” etkin rol oynadı.

Kürt liderlerinden Baytar Nuri’nin “Dersim Tari hi” kitabında (s. 232) yazdığına göre, Dersim ayaklanmasında da “Kirgan” a şireti, hükümetle işbirliği yapmıştır.

Bu ayaklanmaların bazıları da yurt dışından destek ve ilgi görmüştür.

Söz gelişi, Molla Selim, 1914 ayaklanmasında İngilizler'd en yardım istemiş, İngilizler İstanbul'da kurulan "Kürdistan Teali Cemiyeti" ile yakından ilgilenmişler, Paris'te yaşayan Şerif Paşa İn gilizlerle ilişki kurmuş, Ağrı ayaklanmalarında da Fransa, ayaklanmacıları desteklemiş. Dersim ay aklanması lideri Şeyh Rıza İngiliz hükümetine başvurarak yardım istemiştir.

1970'li yıllarda da Molla Mustafa Barzani'nin Kürt davasını Was- hington'a, Beyaz Saray'a emanet etmiştir!

Kurtuluş Savaşı günlerinde de İngiliz hükümeti gizli servisi tam

anlamıyla “İngiliz Kürtçülüğü” yapmışlardır.

Bu ayaklanmaların hiçbiri başarı sağlayamamıştır. Sağlayamadığı gibi ülkede yaşayan bütün Kürtleri de arkalarında toplayamamıştır. Geçmiş ayaklanmalarda görüldüğü gibi Kürt aydınlarının bir kısmı ve Kürt aşiretleri hükümetlerin yanında yer almışlardır.

Çözüm yolu, barış, demokrasi, hoşgörü ve uzlaşmadadır.

(Milliyet, 25 Mart 1992)

PKK TERÖRÜ VE SİLAH...

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Sayın Güreş, dün yapt ığımız görüşmede, 1984 yılından bu yana Güneydoğu Bölgesi’nde ele geçen silahların yüzde doksanının “eski SSCB, Doğu Avrupa ve Çin yapısı” ve “tabancaların yüzde doksanının da Batı Avrupa ülkeleri yapısı” olduğunu açıkladı.

Bu tabancalar, Belçika, İspanya, Fransa ve Alman yapımı!

Güreş, PKK’lı teröristlerin ellerinde 24 tane ABD yapımı M -16 piyade tüfeği ele geçirildiğini, bu Amerikan silahlarının teröristlerin eline nasıl geçtiğini Amerikan yetkililerine sorduklarını da anlattı.

Bu Amerikan silahlarının beş tanesi Lübnan ordusunda kayıtlıymış. Peki diğerleri?

Diğerlerinin kaynakları Amerikalılarca saptanamamış...

1984 yılından bu yana bölgede ele geçen silahın dökümü şöyle:

– Başta Kalaşnikof olmak üzere 6150 tane çeşitli cins ve mo del piyade tüfeği.

– 3900 tane çeşitli cins ve model tabanca.

– 4 tane makineli tüfek.

– 4 tane uçaksavar makineli tüfek.

– 260 tane roketatar (RPG -7).

– 10 tane havan.

– 12 tane geri tepmesiz top.

– 820 bin tane silah mühimmatına ait fişek.

– 700 tane roketat ar mermisi.

– 1750 tane el boması.

– 28 tane omuzdan atılan uçaksavar füzesi (SA -7).

Bu sayılar, ülkede “eylemli kalkışma” ya da bir “ayaklanma hazırlığı” yapıldığını gösteren önemli bulgulardır.

Buraya bir nokta koyup 1937 yılındaki “Dersim ayaklanm ası” ile ilgili küçük bir bilgi ve buna bağlı sayılar verelim.

Dersim ayaklanmasının birçok nedeni vardır. Bu nedenle rden biri de hükümetin aşiretlerin elindeki silahları toplamak istemesiydi.

Hükümete “umumi müfettişlik”lerce 1937 yılında Tunceli bölgesinde yaşayan çeşitli aşiretlerde toplam 11 bin 670 dolayında silah bulunduğu yolunda raporlar verilmiş, ayaklanmanın ilk aşamasında 4991 tüfek, son aşamasında da 1019 olmak üzere 5210 tüfek ele geçmişti.

“Dersim”, aşiretlerin silahlı ayaklanmasıydı, PKK olayı da “eylemli kalkışma” ya da “ayaklanma” olarak kabul edilebilir.

PKK, bu silahları nereden alıyor? PKK’nın silah alımı için para sağladıkları yerler, bu paraların ve silahların sağlandıkları kaynaklar, Türk ve Kürt halkı üzerinde oynanan kanlı oyunları sergileyecek ipuçlarını da vermektedir.

Sayın Güreş, kimseye orduda “Türk müsün? Kürt müsün? Çer kez misin? Alevi misin? Sünni misin? Namaz kılar mısın, kılmaz mısın? Oruç tutar mısın, tutmaz mısın?” diye sorulmadığını, kimseye de “Namaz kıl, ya da kılma, oruç tut ya da tutma” di ye baskı yapılmadığını, birliklerde camiler ve mescitler olduğunu, oruç tutmak isteyenlere sahur yemeği çıkarıldığını vurgulayarak “kan ırkçılığına” karşı olduğunu söylüyor.

Genelkurmay Başkanı’na harp okulları ile astsubay okullarına Güneydoğu’dan gelen öğrencilerin olup olmadığını soruyorum.

Çıkarılan çizelgeyi birlikte inceliyoruz:

Güneydoğu Bölgesi’ndeki on dört ilden harp okullarına, 413’ü Kara Harp Okulu, 66’sı Hava Harp Okulu, 80’i Deniz Harp Okulu ve 184’ü de astsubay okulları olmak üzere toplam 743 öğrenci alınmış.

Karadeniz Bölgesi’ndeki on beş ilden aynı okullarda 1251 öğrenci, Akdeniz Bölgesi’ndeki yedi ilden gelen 670 öğrenci okuyor.

Görülüyor ki, askeri okullar herkese açık.

Genelkurmay Başkanı, PKK terörünü bir iç güvenlik sorunu olarak görüyor. Bu güvenliğin sağlanmasında sivil otoritenin söz sahibi

olmasına da inanıyor.

Öyle anlaşılıyor ki, toplum olarak terör ile daha uzun yıllar beraber yaşayacağız. Asker ve sivil olarak terör ile savaşmanın demokrasi içinde yolunu yordamını bulmaya çalışıyoruz.

Böyle ortamlarda “askerden de askerci sivillere”, “sivillerden çok sivil çözümlerden yana askerlere” rastlıyoruz. “Etnik terör” de başlı başına sivillerden kaynaklanan bir “ırkçılık” değil de nedir Allah aşkına?

(Milliyet, 1 Mart 1992)

NEDENİ BAŞKA

Bakanlar Kurulu’nun, “Sansür ve Sürgün Kararnamesi” olarak bilinen ANAP damgalı “Yeni Takrir-i Sükun Kanunu” ya da “Yeni Tunceli Kanunu” başta olmak üzere, bazı yasa ve kararnameleri değiştirmek ve Güneydoğu’da ekonomik önlemler almak yolundaki çalışmaları, gerekli ve zorunlu girişimlerdir.

Özgürlükçü demokrasi yönünde atılacak her adım, başta Kürt sorunu olmak üzere bütün sorunların çözülmesinde yararlı olur. Bu nedenle hükümetin bu yöndeki bütün çabalarını desteklemek gerekir. Bunda hiç şüphe yok.

Ancak, bu adımların Kürt sorununu temelinden çözeceğine ve terörün de bıçakla kesilir gibi kesileceğine inanmak da yanlış olur. PKK terörü ve bu teröre sağlanan destek, Kürt sorununun çözümü ile ilgili değildir. Terörün nedeni ile ulaşmak istediği siyasal sonuçlar bilinmedikçe, Kürt sorununu demokratik yollarla çözmeye çalışsanız da terör yine sürer.

Yakın tarihimizden bir örnek verelim:

1937 yılında çıkan “Dersim İsyanı”nın, hiç şüphesiz, çeşitli ve karmaşık nedenleri vardır. Bu çeşitli ve karmaşık nedenlerin iki tanesi önemliydi.

Hükümet, “Umumi Müfettişlikler”e hazırlattığı raporlardan sonra Tunceli yöresinde aşiretlerin ellerindeki silahların toplanması kararı almıştı. Aşiretler, bu karara karşı direndiler.

Ayaklanmanın nedenlerinden biri de aşiretlerin Tunceli’den alınıp Batı illerine sürgüne gönderilmek istenmesiydi. Aşiretler 25 Aralık 1935

tarihinde çıkarılan “Tunceli Kanunu” ile başlayan uygulamalara da karşı çıktılar.

2884 Sayılı “Tunceli Kanunu”, bölgede “Umumi Müfettişlikler” kuruyor, Tunceli ilinin yönetimini korgeneral rütbesindeki bir askeri valiye bağlıyor ve görevlilere olağanüstü yetkiler tanıyordu... Bu yasa, 1935 yılından 1946 yılına kadar uygulandı.

İbrahim Tali Öngören , Abidin Özmen, General Kâzım Dirik, Tahsin Uzer ve Korgeneral Abdullah Alpdoğan ’ın hazırladıkları raporlarda, bölgede bayındırlık işleri başta olmak üzere reform niteliğinde dönüşümler yapılması öngörülmekteydi.

Bakanlar Kurulu, “Umumi Müfettişlik” raporları doğrultusunda şu kararları almıştı:

1. Silahların toplanması,

2. Aşiret ağalarının ve aşiret ağası olabileceklerin Dersim’den uzaklaştırılmaları,

3. Dersim’de ve toprak ağalarının etkisinde olan yerlerde köylülere toprak dağıtılması,

4. Yol ve okul yapmak.

Bu önlemlerden, aşiret ağalarının sürgün edilmeleri elbette an- tidemokratiktir. Kimse bugün bu tür önlemleri savunamaz. Ancak, yoksul köylülere toprak dağıtmak, yörede okul ve yol yapmak, toprak aşiretlerin etkilerini azaltacak önlemlerdi. Yoksul köylülere toprak vermek ve yörede okul ve yol yapmak gibi önlemlerin antidemokratik olduğunu da kimse söyleyemez.

Dersim Ayaklanması, “Yusufan” aşiretinin elindeki silahların toplandığı günlerde patlak verdi. Ayaklanma 21 Mart 1937’de, bir “Nevruz” gününde başladı. Darboğaz Deresi üzerindeki köprü ve telefon hatları “Demanan” ve “Hayderan” işaretleri tarafından saldırıya uğradı. Aynı hafta içinde Sih ve Hozat’ta da karakollara saldırdılar.

Sonrası biliniyor.

Kürt liderlerinden Baytar Nuri’nin “ Dersim Tarihi” kitabı nda anlattığına göre,

1930 “Ağrı Ayaklanması” 1927 yılında Lübnan’da kurulan “Hoybun” adlı Kürt örgütünce hazırlanmış, ayrıca Ermeni “Taşnak Cemiyeti”, Hoybun ile iş ve eylem birliği yapmıştır. Yine Baytar Nuri’den öğrendiğimize göre Koçgiri ve Dersim

ayaklanmalarının liderlerinden Alişan, 1914'te Rus Çar lığı'nın koruması altında "Özerk Kürdistan Devleti" kurmak istemiş, Sevr Anlaşması'nın uygulanması için de başvurularda bulunmuştu.

Kürt sorunu, hiçbir zaman Kürtlere ve Türkler'e bırakılmış değildir. Bu soruna hep, ama hep Batılı emperyalist devletler karışmıştır. Bu Batılı ülkelerin de olası bir "Kürt Devleti"nden beklentileri vardır.

Ayaklanmaları da terörü de bu açılardan değerlendirmek gerekiyor. Reform yapsanız da yapmasanız da terör sürecek, çünkü amaç başka.

(Milliyet, 11 Nisan 1992)

KOMKAR...

Kürt örgütleri konusunda genel bir yargıda bulunmak gerekirse, bu örgütlerin hemen hepsinin de "Kürt milliyetçiliğinden kaynaklandığını" söylemek yanlış olmaz.

Bu tanı, bugünkü olayları açıkladığı gibi dünkü olaylara da ışık tutuyor.

Kürt liderlerinden Dr. Nuri Dersimi, "Dersim ve Kürt Milli Mücadelesine Dair" başlığı ile yayımlanan anılarında, Mondros ve Sevr anlaşmalarından sonra Kürt milliyetçiliğinin nasıl geliştiğini, Balıkesir'in Balya ilçesindeki madenlerdeki 1200 Kürt işçisinin kendisi tarafından nasıl silahlandırıldığını, Kürt ayaklanmalarında kullanılmak üzere İngiliz silahlarını Sarı Saltık'lardan Binbaşı Mustafa Bey ile aynı aileden İstanbul Emniyet Müdürü Dersimli Miralay Halit Bey'in yardımlarıyla Ankara'ya nasıl gönderdiğini; bu olay nedeniyle Kürt Mustafa Paşa'nın başkanlığındaki Divanı Harpte nasıl suçsuz bulunup salıverildiğini anlatıyor.

Mondros ve Sevr anlaşmalarından sonra Kürt aydınları, Kürt milliyetçiliğini kullanarak Batı desteğinde bir Kürt devleti kurmak istemişlerdi. Bu amaç, Kuzey Irak'ta ABD'nin ve "Çekiç Güç"ün koruması altında gerçekleşti.

Kendisini Marksist sayan da saymayan da birer Kürt milliyetçisidir. Aralarındaki tek fark, silahlı eylemlere başvurup başvurmamalarıdır. PKK, silahlı eylemlere başvuruyor, ERNK cephe ve ARGK ordu örgütleri olarak silahlı ayaklanmayı ve şiddet yolunu seçiyor.

“Türkiye Kürdistan’ı Sosyalist Partisi” ile aynı siyasal doğrultudaki KOMKAR (Federal Almanya Kürdistan İşçi Dernekleri Federasyonu) silahlı eylemleri reddeden ve bu eylemlere karşı çıkan iki Kürt örgütüdür.

Bu gerçeğin altını çizen 2 Haziran tarihli yazımıza KOMKAR’dan bir yanıt geldi. KOMKAR Merkez Yürütme Kurulu adına yazılan mektupta, söz konusu yazının “ırkçı-şoven mantıkla” kaleme alındığı, yazının “Kürt yurtsever güçler arasında varolan görüş ayrılıklarını derinleştirerek düşmanlığa dönüştürme” amacıyla yazıldığı ileri sürülmektedir.

KOMKAR Merkez Yürütme Kurulu üyelerine kendi yayın organları “Denge Komkar” dergisinden alıntılar yaparak yanıt vermek, konuya gerekli açıklığı getirmeye yeter.

Yurt dışında yayımlanan “Denge Komkar” dergisi, 1 Nisan 1987:

– Kürt Yurtsever Hareketi ciddi bir provokasyon ile karşı karşıyadır. (...) saldırganlığı çılgınlık düzeyine ulaştırdılar (...) kan döktüler...

Aynı derginin 29 Mayıs 1987 sayılı yayınından da bir alıntı yapalım:

– Halkımızın yiğit evladı Ali Hoca (Ramazan Adıgüzel) PKK’lı ajan provokatörlerce katledildi...

Türkiye Kürdistanı Sosyalist Partisi 4 Mayıs 1987 günlü açıklaması:

– 12 Eylül sonrasında PKK’nın ipleri Ortadoğu planında baş ka güçlerin eline geçti. (...) PKK hem yurt içinde hem yurt dışında Kürt ulusal hareketine ve genel olarak Türkiye’de devrim ve demokrasi güçlerine karşı bir provokasyon aracı olarak kullanılıyor...

Kürdistan İşçi Derneği Fransa örgütü başkanının (Ali Akagündüz) öldürülmesi üzerine “Denge Komkar” adlı derginin 1 Temmuz 1987 tarihli sayısında yayımlanan 21.6.1987 tarihli bildiriye de göz atalım:

– Bu şerefsizce saldırının sorumlusu da yıllardır Avrupa’nın şu veya bu ülkesinde dernek basan, kundaklayan, devrimci ve yurtsever kişilere saldıran, onları öldüren, yaralayan, bu işi temel politika haline getiren Apocu çetedir...

TKSP lideri Kemal Burkay, 1983 yılında “Devrimcilik mi, Terörizm mi? PKK Üzerine” başlıklı bir kitap yazmış, PKK adına, bu kitaba 1984 yılında yayımlanan “Devrimcilerdeki Kafa Karışıklığı mı, Yoksa Bir Küçük Burjuva Reformistinin İflah O lmaz Hastalığı mı?” adlı kitapla yanıt verilmiştir.

Bu gibi olaylarda ölçüt, silahlı eylemler ve terördür. Bugün, Kürt aydınları tarafından karalanan ve suçlanan Türk aydınları, “SS kararnamlerine" karşı çıkarak, HEP’e yapılan baskıları kınayarak, Anayasa Mahkemesi’nin Ceza Yasası’nın 125. maddesini “şartlı tahliye” kapsamı dışında tutan kararını eleştirerek, Güneydoğu’da insan haklarını çiğneyen devlet görevlilerini sergileyerek, “Çekiç Güç”e karşı çıkarak demokrasi ve uygarlık görevlerini yerine getiriyorlar.

Bir kısım Kürt aydını da düne kadar değişmez slogan yaptıkları “Amerikan emperyalizmi” ile suçladıkları cinayet örgütlerini “Kürt milliyetçiliği” söz konusu olunca hemen unutuveriyorlar!

(Cumhuriyet, 17 Temmuz 1992)

KÜRT-ERMENİ

Kürtler’le Ermeniler’in, Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı ortak eylemleri olmuş mudur?

Bu gibi duyarlı soruları belgelere ve Kürt yayınlarına dayanarak yanıtlamak doğru olur.

Evet, Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı Kürtler ve Ermeniler, zaman zaman birlikte eylemler yapmışlardır. Koçkiri ve Ağrı ayaklanmalarının liderlerinden N. Nuri Dersimi’nin yeni yayımlanan “Hatıratım” adlı kitabının 43. sayasına bakalım. Ne diyor “Baytar Nuri” adıyla tanınan Nuri Dersimi?

“– Ben ve hassaten biz Dersi mliler ve umum Kürt gençleri, Ermeniler’i Türkler’den ve sair milletlerden daha ziyade severdik. Çünkü onlar, diğer unsurlardan ziyade bize yakın ve aynı ırkın evladı idiler.”

Aynı kitabın 199. sayfasına bakarak Baytar Nuri’nin ilişkilerini kendi ağzından öğrenelim:

“– ... Bitlis muhacir Kürtleri’nden Ziya Bey ve diğer Kürt ai leleriyle ve Şeyh Sait hadisesinden firari Emin Buruk ile Ermeni

Taşnakyanlarından Dr. Soren Etmeyezan, Türkiye’den firari Çerkez Ethem ve biraderi Reşit Beyl erle daima temasa devam ederek emel ve gaye uğrunda

mütemadiyen gayret ediyordum.” (S. 199-200)

Bu ilişkileri ortaya koyan bir başka Kürt kaynağı “Zinar Silopi” adıyla tanınan, Şeyh Sait ve Ağrı ayaklanmalarına katılan Kürt liderlerinden Kadri Cemil Paşa’nın “Doza Kürdistan” adlı Türkiye’de yeni yayımlanan kitabıdır.

Bu kitaba da kısaca göz gezdirelim:

“– İki millet arasında hasıl olan anlaşmazlık sebebiyle uzun zamandan beri Ermeniler’in Kürtler aleyhine yaptıkları propagandaların durdurulması gerekliliğini Ermeni delegesi kabul etti. Ermeniler sahip oldukları yayınlar aracılığı ile hangi memlekette olursa olsun Kürt davasını savunacaklarını, Avrupa’da, Amerika’da yaptıkları aleyhtar propagandanın aksine olarak Kürt lehine propagandada bulunmaya söz veriyorlardı. Sonra Ermeniler çeşitli memleketlerde bulunan Kürtler’in birbirleriyle ilişkilerinde Kürt örgütü kuruluncaya kadar aracı olacaklardı. Kürdistan’ın büyük bir kısmını içine alan hayali büyük Ermeni davasından da vazgeçeceklerdi.” (S. 105)

Kadri Cemil Paşa, 1927 yılındaki bu anlaşma üzerine “Hoy bun Cemiyeti”nin eylemlere geçtiğini, “Ermeni-Hoybun ittifakının zaruret” olduğunu belirttikten sonra Ağrı Ayaklanması’nda bu işbirliğinin nasıl gerçekleştirildiğini şöyle anlatıyor.

“– Hakikaten ilk dönemlerde Ermeniler’in araçlarından çok yararlanıldı. Muhtelif memleketlerdeki Kürt bölgeleri ile yapılan ilişkilerin büyük bir kısmını onlar temin ettiler. Ağrı Dağı mücahitleriyle Hoybun merkezinin ilişkisini onlar temin ettiler. Avrupa’da, Amerika’da yapılan Ermeni yayınları Kürtler ale yhindeki fena fikirlerin düzelmesine çok yaradı.” (s. 109)

Kadri Cemil Paşa’nın anılarında Ağrı Ayaklanması’ndan sonra dağılan “Hoybun Cemiyeti”nden sonra “Rızgari Örgütü”nün kurulduğunu anlatıyor.

Sonrasını yine Kadri Cemil Paşa’dan öğrenelim:

“– Ağ rı merkezi dağıldıktan sonra Ermeniler ile Hoybun ilişkileri çok sınırlı bir biçimde devam ediyordu. (...) Aradan ilişkinin aşağı yukarı kesilmiş olmasına rağmen bir gün Taşnak örgütü sorumlusu Ruben Paşa ile Suriye ve Lübnan temsilcis i Haraç Papazyan, Hoybun örgütü yöneticileri ile yapılan bu toplantıda Kürtler’in Sovyet hükümetine gösterdiği yakınlık ve muhabbetin haklarında iyi

olmayacağını, dünya milletleri siyasetinde her zorluğun çözümünün ancak Amerikan nüfuzu ile olabileceğini söyleyerek Kürtler'in Amerikan devleti ile anlaşmalarının çıkarları gereği olduğu fikrini ileri

sürüyorlardı. Aksi takdirde Amerika göz yumarsa Türkler'in Kürtler'i de Ermeniler gibi katletmek tehlikesini ihtimal dahilinde görmekteydiler." (s. 161)

Hürriyet ve İtilaf Partisi yayın organı "Serbesti Gazetesi"nin 150'likler arasında yurt dışına sürülen Kürt yazarı Mevlanazade Rıfat'ın 1929 yılında yayımlanan "Türk İnkılabının İçyüzü" adlı kitabında kendisinin Hoybun örgütü ile Ermeniler arasındaki ilişkileri

yürüttüğünü yazdığını, Amerikalı araştırmacı Michael Gunter'in "The Kurds in Turkey" kitabında okuyoruz. (s. 114) 1977 yılı Nisan ayında yayımlanan "Özgürlük Yolu" adlı derginin 29-30. sayfalarında Ağrı Ayaklanması'nda Fransızlar'ın, Kürt ayaklanmacılarla Hoybun örgütü aracılığı ile kurdukları ilişkiler anlatılıyor.

1930'lu yıllara nokta koyarak 1990'lı yıllara gelip Ermeni ve Kürt örgütleri arasındaki ilişkileri Ermeni kaynaklarına bakarak anlatalım:

Ermeni terör örgütü ASALA ile Kürt terör örgütü PKK a rasında 6 Nisan 1980 günü yapılan toplantıda eylem birliği kararı aldıkları, "Interview With Mihran Mihranian" adlı kitapçığın 40. sayfası ile "Asala Interview" adlı yayında (s. 15) PKK ve ASALA'nın birlikte

düzenledikleri basın toplantısının tutanakları yayımlanıyor.

PKK-ASALA işbirliğini, "Armenian Reporter" adlı derginin 16 Haziran 1983 ve 3 Kasım 1964 günlü sayılarında da okuyup

öğrenebilirsiniz.

İngiliz "The Economist" dergisinin 18 Haziran 1983 günlü sayısı (s. 55-56) ile "International Herald Tribune" gazetesinin 8 ve 9 Haziran 1985 günlü sayılarında da bu işbirliği anlatılmaktadır.

ASALA terörü, neden 1975 Kıbrıs Barış Harekâtı'ndan son ra başladı? Neden 1982 yılına kadar iç terör ile birlikte yükseldi? Bu saldırılan neden 1982 yılında

bıçakla kesilircesine kesildi? Bu saldırılar biter bitmez, PKK eylemleri 15 Ağustos 1984 günü başladı?

Kürt'ü Türk'e; Türk'ü Kürde'; Ermeni'yi Türk'e; Türk'ü Ermeni'ye; Alevi'yi Sünni'ye, Sünni'yi Alevi'ye düşman eden, emperyalizm ve emperyalizmin Ortadoğu'daki çıkarlarıdır.

Dün öyleydi, bugün de öyle...

(Cumhuriyet, 29 Temmuz 1992)

KÜRT İSLAMCILIĞI...

Güneydoğu'da "Özgür Gündem", "2000'e Doğru" ve "Yeni Ülke" muhabirlerini kimler öldürüyor?

Mardin'in Kızıltepe ilçesi SHP İlçe Başkanı Abdullah Kızılçınar'ın kardeşi Mehmet Kızılçınar'ı kimler öldürdü?

PKK yanlıları ve bir kısım yurttaş, bu saldırılardan "Hizbullah" adlı örgütü sorumlu tutuyor. Bazı yayın organları da bu örgütün

"Kontrgerilla" tarafından desteklendiğini ileri sürüyorlar.

Önce şu "Hizbullah" sorununa değinelim.

PKK, 4-13 Mayıs 1990 tarihinde Lübnan'da topladığı "2. Ulusal Konferans"ında din duygularının ve dince kutsal kavramların kullanılmasının gerektiğine karar vermiş, Abdullah Öcalan bu kararı, aynı yıl Almanya'da yayımlanan "Din Sorununa Devrimci Yaklaşım" adlı kitapta açıklamıştı. Kitabın 119 sayfasına göz atalım.

– ... dinin an ti emperyalist, anti sömürgeci bir temelde ve halkın tarihi geleneklerine uygun bir mücadele olarak kullanılmasına ön ayak olmak gerekir. Bir İran deneyinde olduğu gibi anti emperyalist, radikal çıkış örneklerinden yararlanarak bunların olumlu yönlerini kendi koşullarımızda değerlendirerek ve daha olumlu bir karşılık vererek sonuç alabiliriz.

Abdullah Öcalan, aynı kitapta (s. 123) amaçlarını da açı klamıştı. Amaç şuydu:

– İslam halkları arasında geliştirdiğimiz İslam enternasy onalizmini kurabilme çabası...

Almanya'da "Kürdistan Dindarlar Birliği" ile Suudi Arabistan'da ERNK adına yayımlanan dinsel içerikli bildiriler, PKK'nın "Kürt-İslam sentezi" peşinde olduğunu gözler önüne seriyor.

PKK’nın bu çalışmalarına karşı İran yanlısı “Hizbullah”, Tü rkiye’de de örgütlenerek, Diyarbakır ve çevresinde “İslami Yumruk” adına bildiriler yayımlayarak, Yeni ülke, Özgür Halk, 2000’e Doğru gibi yayın

organlarında çalışanlara karşı “cihat” açtı.

Bu gelişmelere bakarak, cinayetlerin bir kısmının Türkiye’de örgütlenen “Hizbullah” tarafından işleneceği söylenebilir.

Bu olaylar, terör aracı olarak seçilen din silahının nasıl geri teptiğini ve ne kadar da tehlikeli olduğunu gösteriyor.

Bu gibi karanlık cinayetlerde her olayı tek tek incelemeden genel yargılar, soyut suçlamalar, kuşkulu varsayımlar ve dedikodular ile sonuç alınamaz. “Hizbullah”, bu olaylar nedeniyle suç lanan bir örgüttür. PKK da bölgede 1979 yılından bu yana işlenen cinayetler nedeniyle suçlanan bir başka örgüttür.

Böyle bir ortamda “Kürt Kürt’ü öldürür mü” diye sorulur mu?

Kürt ayaklanmalarını özgün Kürt kaynaklarından inceleyenler, “Dersim Ayaklanması” lideri Şeyh Rıza’nın yeğeni Reh ber’in bu ayaklanmanın askeri liderlerinden Alişen ve karısı Zerife’yi, Bahtiyar aşireti reisi Şahin Ağa’nın aynı aşiretten Hıdır ta rafından öldürülüp kesik başlarını hükümet kuvvetlerine teslim ettiklerini bilirler. PKK’nın 1979 yılında Doğu Perinçek’in liderliğindeki TİKP’ nin Güneydoğu’daki üyelerini nasıl öldürttüğünü öğrenmek isteyenler Aydınlık gazetesinin 1979 yılı yayınlarına göz atabilirler.

Bu gibi örnekler, ayaklanmalarda ve terör olaylarında “Kürt’ün Kürt’ü öldürmesi” alışkanlığının hiç de yeni olmadığını anlatmaya yetiyor.

Örneklerle devam edelim:

PKK’nın örgütlenmesinde Abdullah Öcalan’dan çok daha et kili çalışmalar yaptığı söylenen Haki Karaer’in 1977 yılında “Te koşin” adlı bir Kürt örgütünce öldürüldüğü ileri sürülüyor. Öcalan’ın yakın arkadaşlarını öldürttüğü, Haki Karaer’in 1985 yılında PKK’dan ayrılan kardeşi Baki Karaer tarafından açıklanıyor. (Michael M. Gunter, The Kurds in Turkey, s. 62) Mehmet Uzun, Ali Yaylacık, Ahmet Ba llı, Abdullah Kumral, Resul Altı nok, Mehmet Karasungur ve İbrahim Bilgin, Abdullah Öcalan ile uyuşmazlığa düşen ve kuşkulu biçimde öldürülen PKKlıların adlarıdır.

Abdullah Öcalan ile uyuşmazlığa düşen, PKK’nın Avrupa so rumlusu avukat Hüseyin Yıldırım da PKK tarafından düze nlenen silahlı saldırıya uğramamış

mıydı? PKK içindeki kilit adamlardan biri olan ve annesi PKK yayın organlarınca “Kürdistan’ın anası” olarak selamlanan Mehmet

Şener’in 1991 yılında Sur iye’nin Kamışlı kentinde öldürülmesi PKK’nın kendi içindeki bu hesaplaşmanın sürdüğünü ve süreceğini gösteriyor.

Bu örnekler de PKK’nın yalnızca devletin güvenlik güçlerine karşı değil, Marksist-Leninist ve Maocu görüşleri benimseyen TİKP ve kendi üyelerine ve öncü militan kadrosuna karşı da cinayetler işleyebileceğini kanıtlıyor.

Devlete düşen görev, bu “faili meçhul cinayetleri” bir an önce durdurmak, katilleri yakalamak, bu cinayetleri işleten örgüt “Hizbullah” mıdır, PKK mıdır, yoksa bir başka örgüt müdür, bunları kamuoyuna açıklamak ve sorumluları mahkeme önüne çıkartmaktır.

Böyle yapılmazsa “faili meçhul” kalan her cinayet, kuşkulu varsayımları daha da yaygınlaştırarak devletin saygınlığı ile birlikte güvenliğini her gün biraz daha azaltır...

(Cumhuriyet, 8 Ağustos 1992)

TBMM ve ORDU...

Bugünler, Ulusal Kurtuluş Savaşı’nın neden yapıldığını, Kurtuluş Savaşı önder kadrosunun neyi amaçladığını, “Kuvvayımilliye”nin ne olduğunu, hangi ayaklanmaların yaşandığını, bütün bu olaylar içinde silahlı kuvvetlerin ne gibi konum ve işleve sahip olduğunu yeniden anlamanın ve anlatmanın zamanıdır.

Çünkü, son yıllarda ve özellikle son günlerde Kurtuluş Savaşı’na karşı yabancılaşma süreci yaşanıyor.

Devleti devlet, orduyu ordu, halkı halk, cumhuriyeti cumhuriyet, devrimi devrim yapan o görkemli savaş küçümseniyor.

Şu bildiri ilk TBMM’ce 1920 yılında yayımlanmıştır, bu bildiriyi asker ve sivil, hepimiz yeniden okuyalım.

-TBMM, milletin hayat ve istikbaline suikast eden emperyalist ve kapitalist düşmanların saldırılarına karşı savunma ve amaca aykırı hareket edenleri cezalandırma amacıyla kurulan bir orduya sahiptir. Emir ve komuta yetkisi TBMM’nin manevi kişiliğindendir.

Kurtuluş Savaşı’nda ordu, bir avuç ulusal kurtuluşçu subay ve “Kuvvayımilliye” adı verilen sivil örgütlerce oluşturulmuştur.

31

Kurtluş Savaşı, “asker – sivil – aydın halk” üçlüsü ile örgü tlenmiş ve kazanılmıştır.

Kurtuluş Savaşı, birçoklarının sandığı gibi kökeninde “asker cumhuriyeti” değil, sivil örgütlenme biçimi olan “Kuvvayımilliye” örgütleri ve 1921 Anayasası’nda yer alan “Vilayet ve Nahiye şurâları” yer alır.

Ordu, TBMM’nin emrindedir. Ordunun da TBMM’nin de o günlerdeki amaçları aynıdır.

-Emperyalist ve kapitalist düşmanlara karşı savaşmak...

Silahlı Kuvvetler, Kurtuluş Savaşı’nda TBMM’nin emrinde hem dünyanın o tarihteki en güçlü emperyalist ordularına karşı savaştı, hem iç ayaklanmaları bastırdı.

“Kuvvayımilliye” ve silahlı kuvvetler, o yıllarda kaç ayaklanmayı bastırdı?

Trabzon ve çevresinde Pontus... 1919 Mayısı’nda Nusaybin’de Ali Batı... Bozkır... Şeyh Eşref... 1919 Kasımı’nda Anzavur... 1920 Nisanı’nda Düzce, aynı yılın Mayıs ayında Yozgat’ta Çapanoğlu... ve yine aynı yılın Haziran başında Zile ve Ekim ayında Konya’da Zeynelabidin Aralık ayında da Çerkez Etem ayaklanmaları baş gösterir.

1921 Temmuzu’nda da Koçkiri ayaklanması başlar.

1924 Nasturi... 1925 Şeyh Sait... 1925 Raçkotan... 1925 – 1937 Sason... 1926 1.Ağrı... 1926 Koçuşağı... 1927 Mutki... 1927 2. Ağrı... 1927 Bicar... 1929 Asi Resul... 1929 Tendürük... 1930 Savur... 1930 Zeylan... 1930 Oramar... 1930 3. Ağrı... 1930 Pülümür... 1930 Menemen... 1937 – 38 Dersim aya klanmaları yaşanır.

TBMM ve silahlı kuvvetler, bir yandan emperyalist ve kapitalist düşmanlarla savaşırken, bir yandan da bu iç ayaklanmaları bastırır.

Kurtuluş Savaşı, bir soylu ayaklanma, “Kuvvayımilliye”, köklü bir sivil direniş ve 30 Ağustos da görkemli bir askeri utkudur.

Türkiye Cumhuriyeti, ne holding yazıhanelerinde kurulmuştur, ne lüks otel

lobilerinde ne de CIA ve Dünya Bankası koridorlarında.

Savaşı kazanan ve cumhuriyeti kuran, o çilekeş o özverili Anadolu halkıdır, her cephede kan akıtan, can veren Mehmetçiktir, “tam bağımsızlık” inancı ile Anadolu’ya geçen ve emperyalist ordulara karşı savaşan ve ayaklanmaları bastıran yurtsever subaylardır; Mustafa Kemal

gibi İsmet Paşa, Fevzi Paşa, Karabekir Paşa, Refet Paşa, Fahrettin Paşa, Ali Fuat ve Kazım Özalp Paşalar gibi paşalardır.

Ne yazık ve acı ki Türkiye, yeniden emperyalizm ve kapitalizmin boyunduruğuna girdi. Körfez savaşında bölgeye egemen olan “yeni dünya düzeni” Türkiye’de hemen yandaşlarını ve sözcülerini buldu; ideolojik ve siyasal bombardıman başladı.

Kurtuluş Savaşı’na, Atatürk’e ve cumhuriyete karşı saldırılar bu yüzden yoğunlaştı.

30 Ağustos, “emperyalizme ve kapitalizme karşı” Türk halkının ordusu eliyle kazandığı büyük utkudur.

Ulusal bağımsızlıkçılar; 30 Ağustos Bayramı hepinize kutlu olsun!

(Cumhuriyet, 30 Ağustos 1992)

UMUMİ MÜFETTİŞLİK...

Kürt sorununda en büyük gereksinim duyduğumuz konu, “nesnel bilgi”dir. Yakın tarihte olanları anlayabilmek için bu döneme ilişkin bilgi kaynaklarını taramak gerekir.

Yakın tarihi araştırırsanız, “umumi müfettişlik” kurumu ile karşılaşırsınız.

Umumi müfettişlik hangi koşullarda, ne amaçla ve ne zaman kuruldu? Hangi tarihte kaldırıldı? Önce bu sorulara yanıt bulalım.

“Umumi Müfettişlik”, 16 Haziran 1927 tarihinde 1164 sayılı yasa ile kuruldu, 21 Kasım 1952 tarihinde 5990 sayılı yasa ile de kaldırıldı.

Şeyh Sait Ayaklanması’ndan sonra bölgede düzenin sa ğlanması görevi “Üçüncü Ordu Müfettişliği”ne verilmişti. Üçü ncü Ordu Müfettişliği, aynı zamanda, Diyarbakır, Gaziantep, Malatya, Erzurum ve Ağrı illeri sıkıyönetim komutanlığı görevini de yürütmekteydi.

Başında bir generalin bulunduğu “ordu müfettişliği” yerine, İçişleri Bakanlığı’na bağlı başında bir sivil bürokratın bulunacağı “umumi müfettişlik”, 1927 yılının

Haziran ayında kuruldu, aynı yılın Kasım ayında umumi müfettişliğin çalışma koşullarını belirleyen 17 maddelik tüzük Bakanlar Kurulu’nca yayımlandı.

31 Aralık günü de Elazığ, Urfa, Bitlis, Hakkari, Diyarbakır, Si irt,

Mardin ve Van illerini kapsamak üzere “1 Numaralı Umumi Müfettişlik” kuruldu ve İbrahim Tali Öngören “umumi mü fettiş” olarak göreve başladı. 19 Şubat 1934 tarihinde Edirne, Kırklareli, Çanakkale ve Tekirdağ illerini kapsayan bölge için “2. Umumi Müfettişlik” kuruldu ve bu göreve de, 1. Müfettişlik görevini tamamlayan İbrahim Tali Öngören atandı.

Başbakan İsmet İnönü, 1935 yılı yaz aylarında Doğu gezis ine çıktı ve bu geziden sonra 6 Eylül 1935 günlü Bakanlar Kurulu kararıyla Erzurum, Kars, Gümüşhane, Çoruh, Erzincan, Trabzon ve Ağrı illerini kapsayan “3. Umumi Müfettişlik” kuruldu ve bu göreve Tahsin Uzel atandı.

“Şeyh Sait Ayaklanması”nın bastırılmasından sonra hükü met, bölgede geniş çaplı silah toplama operasyonlarına girişti. Bu amaçla, 1925 yılının Ağustos ayında Siirt bölgesinde “Roçkotan”, “Raman” ve “Beşiri” aşiretlerinden silah toplandı. Genelkurmay, Dersim’de “Koçuşağı” aşiretinin olası ayaklanmasını bastırma planını, bu silah toplama operasyonları sonrasına bırakmıştı.

Bu “silah toplama ve tedip hareketi” Siirt’in Sason ilçesinde pek etkili olmamıştı. “Sason harekâtı” 1932 yılında başladı. 1937 yılına kadar sürdü.

16 Mayıs 1926 günü de “1. Ağrı Ayaklanması” başlamıştı. Bu ayaklanmanın bastırılmasından hemen sonra Dersim’de “Koçuşağı Ayaklanması” patlak verdi. Ayaklanma, 27 Kasım 1926 günü bastırıldı. Bu ayaklanmadan altı ay sonra Bitlis çevresinde “Mutki Ayaklanması” başlatıldı. 1927 yılı Ağustos ayı sonunda bastırılan bu ayaklanmayı, aynı yılın Eylül ayındaki “2. Ağrı Ayaklanması” izledi. Bu ayaklanmayı da “Bicar” ve 1929 yılı Mayıs ayındaki “Asi Resul”, Eylül ayındaki “Tendürük” ayaklanmaları...

Ayaklanmalar bir orman yangını gibi sürdü. 1930 yılı Haziran ayında “Savur Ayaklanması” başlatıldı. Bu ayaklanması “Zeylan” ve “Oramar” ayaklanmaları izledi.

Bu ayaklanmalar bastırıldıktan sonra da Türkiye Cumhuriyeti, “Nasturi Ayaklanması” sırasında bazı subaylar ve 350 erle Irak ve Suriye’ye kaçan Yüzbaşı İhsan Nuri liderliğindeki “3. Ağ rı

Ayaklanması” ile karşılaştı. Bu büyük çaptaki ayaklanmanın bas-

tırılmasından sonra “Pülümür Harekâtı” başlatıldı.

Hükümet, Dersim’de bir ayaklanma bekliyordu. Başbakan İsmet İnönü, bu nedenle Doğu gezisine çıktı. bu ayaklanmayı önlemek için başvurulması gerekli önlemler düşünüldü.

1935 yılının Eylül ayında bu amaçla çeşitli toplantılar yapıldı. Bu toplantılarda “Dersim bölgesi işlerini yakın dan ve tam yetki ile ele alacak kuvvetli bir makam” oluşturulması kararlaştırıldı. Toplantılara, 4. Ordu Müfettişi Orgeneral Kazım Orbay, bu “kuvvetli makama” getirmesi düşünülen Korgeneral Abdullah Alpdoğan ve Abidin Özmen katıldı.

1935 yılında çıkarılan “Tunceli Kanunu” ile Dersim’in adı Tunceli olarak değiştirildi.

Bakanlar Kurulu, 1936 yılında “Dördüncü Umumi Müfettişlik”i kurdu ve Bingöl, Tunceli, Elazığ illerini bu müfettişliğe bağladı. Korgeneral Alpdoğan “Genel Müfettiş, Tunceli Vali ve Komutanı” yetkisiyle, bu göreve atandı. Abidin Özmen de Diyar bakır, Urfa, Mardin, Siirt, Bitlis, Muş, Van ve Hakkari illerini kapsayan 1. Umumi Müfettişliğe atandı.

Yapılan toplantılar sonucunda çeşitli raporlar verildi. Olası bir ayaklanmadan kuşkulanan hükümet, Tunceli’de “yol yapmak, okul açmak, Türklük propagandası yapmak, topraksız köylülere toprak dağıtmak” ve başta “Yukarı Abbasuşağı aşireti reisi Seyid Rıza” olmak üzere aşiret reislerini Batı Anadolu’ya sürmek gibi kararlar almıştı.

“Tunceli Ayaklanması” tam bu sırada başladı.

Cumhuriyet döneminde 1925-1937 arasında yer alan ayaklanmalar ile hükümetin bu ayaklanmalar karşısında aldığı kararları ve uyguladığı önlemleri ve verilen raporları okumadan, bu dönemi genel ve soyut sözcükler ve kavramlarla anlamaya ve anlatmaya olanak yoktur.

Gazetecinin görevi de alınan bu kararları ve verilen bu raporları bulmak ve bunları yayımlamaktır...

(Cumhuriyet, 13 Eylül 1992)

HANGİSİ ÇAŞ?

35

Kürtler, kendilerine ihanet edenlere “çaş” derler. “Çaş”, Kürtler tarafından “hain” ve “işbirlikçi” anlamlarında kullanılır.

Her ulusun tarihinde ihanetler yaşanır. Kürt ayaklanmaları tarihinde çok sayıda “çaş” adı bilinir.

Bugün PKK-Peşmerge savaşında taraflar, herhalde birbirlerini “çaş” olarak suçluyorlardır. Hangisi “çaş”tır, hangisi değil?

Kürt ayaklanmaları tarihine bu açıdan kuş bakışı bakalım:

“Koçkiri Ayaklanması’nda Ginyan Aşireti reisi Murat Paşa ve Kangal Ağası Kürt Hacı Ağa, hükümet kuvvetleri ile işbirliği yaparak ayaklanmacıları ele vermişlerdir. Aynı ayaklanmada “Kureşan Aşireti” hükümet kuvvetlerinin yanında ayaklanmacılara karşı savaşmıştı. “Abbasan Aşireti”, “Ferdalan Aşireti” ve “Karabal Aşireti” ayaklanma sırasında Mustafa Kemal’i ve Ankara hükümetini destekledi̇ler.

Şeyh Sait Ayaklanması, Şeyh Sait’in bacanağı binbaşı Kasım (Ataç) tarafından Mustafa Kemal’e ayaklanmadan bir yıl önce ihbar edildi.

Ayaklanmayı Dersim aşiretleri desteklemedi. Hükümet, “Şeyh Sait ayaklanması”nı “Hormek” ve “Lolan” aşiretlerinin yardımlarıyla bastırdı. Ağrı bölgesinin ünlü “Hayderan Aşireti” ayaklanmaya katılmadığı gibi hükümet kuvvetlerine yardım etti. Bugünkü Tunceli yöresindeki “Dersim aşiretleri” de Şeyh Sait A yaklanması’na

karışmadılar. Doğu Dersim aşiretleri, Doğande deoğlu Hüseyin tarafından örgütlenerek hükümet kuvvetleri yanında yer aldılar.

Koçkiri ve Dersim Ayaklanması li derlerinden Alişan Bey, Dersim Ayaklanması liderleri Şeyh Rıza’nın yeğeni Rehber İbrahim Ağa tarafından öldürüldü.

Şeyh Sait Ayaklanması’nda hükümet kuvvetlerinin yanında yer alan Heyderan Aşireti reisi Kör Hüseyin Paşa, Ağrı Ayaklanması’na ayaklanmacıların safında katılmak üzere Suriye’den Türkiye’ye geçerken Kürt liderlerinden Nuh Bey’in yeğeni Medeni tarafından öldürüldü. Nuh Bey de Molla Mustafa Barzani’nin ağabeyi Ahmet Barzani tarafından kurşuna dizilerek idam edildi.

Avukat Faik Bucak’ın 1966 yılında öldürülmesinden sonra TKDP (Türkiye Kürdistan Demokrat Parti) liderliğine getirilen Sait Elçi, “Şivan” adıyla tanınan Dr. Sait Kızıltoprak tarafından 1972 yılında

Kuzey Irak’ta kurşuna dizildi. Dr. Kızıltoprak ve “Kulplu Çeko” d iye bilinen bir arkadaşı da Molla Mustafa Barzani tarafından idam edildi.

Molla Mustafa Barzani Irak rejimine karşı ayaklandığında Kuzey Irak’ta birçok Kürt aşireti, hükümet kuvvetlerinin yanında yer aldı. Herki Aşireti, Berwan Aşireti, Bradost Aşireti, Sındi Aşireti, Şexan Aşireti, Zibari Aşireti...

Bu “Zıbari Aşireti” reisi Mahmut Zibari, Molla Mustafa Bar zani’nin kayınpederiydi. Barzani’nin oğullarından Ubeydullah Barzani de babasına karşı dedesinin yanında yer almıştı.

Barzani’ye karşı Bağdat rejimi yanında yer alanların başında Celal Talabani gelmekteydi. “Şeyh Celalettin Brifkani ”, “Şeyh Mahmut Şemiran”, “Şeyh Mesut Bawarni” gibi büyük toprak ağaları da Barzani’ye karşı Bağdat rejiminden yana tavır almışlardı.

Kürt ayaklanmaları aynı zamanda ihanetler, cinayetler ve “çaş tarihi”dir!

Kuzey Irak’ta bugün Talabani ve Mesut Barzani’nin peşmergeleri ile PKK gerillaları savaşıyor. Kürt Kürt’ü öldürüyor. Barzani ve Talabani, ABD ve Batı desteği ile kurdukları “Kürt Federe Devleti”nde iktidarı PKK ile paylaşmak istemiyorlar.

Oysa, 1982 yılında Barzani ve PKK arasında anlaşma y apılmış, “Irak Kürdistan Demokrat Partisi” o tarihten 1989 yılına kadar bu ayrımcı terör örgütünü desteklemişti.

“Kürdistan Yurtseverler Birliği” Genel Sekreteri Celal Talabani ve PKK Genel Sekreteri Abdullah Öcalan 1 Mayıs 1988 gü nü bir araya gelerek Türkiye Cumhuriyeti’ne karşı “devrimci silahlı mücadeleyi ve kitlesel direnişleri geliştirmeyi ve cephe oluşturmayı” kararlaştırmışlardı.

1988 yılında “Kürt Cephesi” kuranlar bugün birbirlerine kan kusturuyorlar. Bunların hangisi “çaş”tır, hangisi değil?

Peşmergeler mi “çaş”tır, yoksa PKK mı?

(Cumhuriyet, 13 Ekim 1992)

TAŞNAKSUTYUN

37

Milliyet Gazetesi, bir PKK'lı grubun, Ermenistan'ın "Taşnaksut- yun" üyesi Dışişleri Bakanı Hovenasyan tarafından Erivan'a çağrıldığını yazdı. Bu olayın hemen ardından da Hovenasyan görevinden alındı.

"Taşnaksutyun", 1890 yılında kurulan ve Osmanlı İmparatorluğu sınırları içinde yaşayan Ermenileri ayaklandırmayı amaçlayan örgütün adıdır. "Taknaksutyun" Ermeni dilinde "Ermeni İhtilal Cemiyetleri İttifakı" anlamına gelir.

1886 yılında Kafkasya Ermenileri'nden Avedis Nazarbeg tarafından İsviçre'de kurulan "Hınçak Komitesi" de aynı amacı taşımaktaydı.

"Hınçak Komitesi"nden sonra kurulan "Taşnaksutyun" çok daha etkili oldu, 19. yüzyılın son yıllarıyla 20. yüzyılın başlarındaki bütün Ermeni ayaklanmalarını yönetti. Örgüt, Padişah Abdülhamit'in uzlaşma önerilerini de geri çevirerek çalışmalarını sürdürdü. 2. Meşrutiyet'in ilanı ile birlikte İstanbul'da da açıkça örgütlenme olanağı buldu.

"Taşnaksutyun", 1. Dünya Savaşı yıllarında topladığı gönüllülerle Rus ordusu saflarında Osmanlı ordularına karşı savaştı. 1917 Sovyet Devrimi sonunda kurulan bağımsız Ermenistan devletinde iktidarı ele geçiren "Taşnaksutyun", 1920 yılında Ermenistan'da Sovyet yönetimi egemen olunca Amerika, Fransa, Lübnan ve Yunanistan'da çalışmalarını sürdürdü.

Ermeniler ve Kürtler arasında zaman zaman savaşlar zaman zaman da dostluklar yaşanmıştır.

20 Aralık 1920 günü Paris'te toplanan Barış Konferansı'nda Kürt delegasyonu başkanı Şerif Paşa ile Ermeni delegasyonu başkanı Bogos Nubar Paşa, konferans başkanlığına yaptıkları ortak başvuruda şu istemlerde bulundular:

– Ermeni ve Kürt uluslarının yetkili delegelerinden olan bizler yük sek ırka mensup, çıkarları ortak resmi ve gayri resmi hükümetleri kendilerine bunca zulüm etmiş bulunan Türkler'in boyunduruğundan tamamen kurtularak ve bağımsızlıklarından başka bir gaye ve maksat takip etmeyen iki ulusun emellerini barış anlaşmasına sunmakla onur duyarız. Ulusların kaderlerini tayin etmeleri konusundaki ilkelere dayanarak büyük devletlerden birinin koruması altında bağımsız bir Ermenistan ve bir Kürt devletinin uluslarımızın emel ve arzularını kabul ederek aydınlanma ve gelişiminde bize teknik yardım yapmalarını barış

konferansından isteme konusunda fikir birliğine vardık. (Kutlay Naci , İttihat ve Terakki ve Kürtler, s. 122)

Buraya bir nokta koyup, Osmanlı İmparatorluğu'nun eski Stockholm Büyükelçisi Şerif Paşa'nın kimliğini açıklayan 20 Mart 1920 tarihli bir İngiliz gizli raporuna da göz atalım.

– .. Kürdistan Türkiye'den tamamen ayrılıp özerk olmalıdır. Ermeniler'le Kürtler'in çıkarlarını bağdaştırabiliriz. İstanbul'daki Kürt Kulübü Başkanı Seyit Abdülkadir ve Paris'teki Kürt del egesi Şerif Paşa emrimizdedir. (Ulubelen Erol , İngiliz Gizli Belgelerinde Türkiye, s. 257)

Ermeni ve Kürtler'in çıkarlarını bağdaştırma çabaları, Kurtuluş Savaşı yıllarında da sürdürülmüştür.

Taşnak örgütü ile Kürtler arasındaki bu ilişkileri Ağrı Ayaklanması lideri İhsan Nuri'den öğrenelim:

– Geçen savaş döneminde toplanan Büyük Kürt Ulusal Kongresi, Ermenilerin ortak düşmana karşı birleşme ve birbirlerine yardım etme isteğini memnuniyetle kabul etmişti. Ardından da Ermeni Taşnak örgütünden bir temsilci Ağrı'ya geldi. İsmi Ardeşir Muratyan olan bu şahıs Zilan Kürtleri arasında iyi tanınıyordu. (İhsan Nuri Paşa , Ağrı Dağı İsyanı, s. 29)

Ermeni ve Kürt örgütleri arasındaki yardımlaşma, Kürt aydınlarından, Kürtler arasında "Zinar Silopi" adıyla tanınan Kadri Cemil Paşa tarafından da anlatılıyor:

– Ağrı merkezi dağıtıldıktan sonra Ermenilerle Hoybun ilişkileri sınırlı biçimde devam ediyordu. (...) Taşnak örgütü sorumlusu Ruben Paşa ile Suriye ve Lübnan temsilcisi Haraç Papazyan, Hoybun merkez üyeleriyle görüşmeye gelmişlerdi. (Doza Kürdistan, s. 161)

"Koçkiri Ayaklanması" liderlerinden "Baytar Nuri" olarak tanınan Nuri Dersimi de anılarında "Hoybun" adlı Kürt örgüt üne girdikten sonra Ürdün de Ermeniler'le ilişkilerini şöyle anlatıyor:

– ... Ermeni Taşnakları'ndan Dr. Soren Etmezyan, Türkiye'den firari Çerkez Ethem ve biraderi Reşit Bey ler'le de daima temas ederek emel ve gaye uğrunda

mütemadiyen gayret ediyordum. (Hatıratım, s. 200)

Ağrı ayaklanması sırasında Ruben Paşa’ nın, İngiltere’nin Tahran’daki askeri ataşesine başvurarak İngilizler ve İran’dan Kürtler‘e silah

sağlamak istediği 28 Haziran 1930 tarihli gizli raporda yazılıdır. (Şimşir Bilal, İngiliz Belgeleriyle Türkiye'de Kürt Sorunu, s. 183)

PKK ile Ermeni terör örgütü ASALA arasında, yaptıkları eylem birliğine ilişkin bildiri, 6 Nisan 1980 günü Lübnan'da yayınlanmıştır. (The Armenian Reporter, 17 Haziran 1985 ve Michael M. Gunter, The Kurds in Turkey, s. 114, Mumcu Uğur, Cumhuriyet, 22 Şubat 1985)

Irak hükümetinde çeşitli bakanlıklar yapan Türk aydınlarından ve eski Osmanlı ordusu subaylarından M. Emin Zeki'nin "Kürdistan Tarihi" adlı kitabında Ermeniler ve Kürtlerin "aynı ırktan" geldikleri ileri sürülmektedir. (s. 137)

Ermeniler ile Kürtler'in aynı soydan gelip gelmediklerini bilmeye olanak yok, ancak "Taşnak örgütü" ile PKK'nın aynı yöntemleri kullandıkları ve Ermeni terör örgütü ASALA ile PKK arasında tıpkı "Hoybun" ve "Taşnak" arasında olduğu gibi yardımlaşma ve işbirliği olduğu biliniyor.

Öyle anlaşılıyor ki Hoybun ve Taşnak arasındaki ilişkiler, bu kez de Taşnak ve PKK arasında kurulmaya çalışılıyor...

(Cumhuriyet, 18 Ekim 1992)

KAVRAMLAR...

Türkiye'de son yıllarda birçok siyasal kavram, kendi özüne yabancılaştırılarak yozlaştırılıyor: Yozlaştırılan kavramların başında "tutuculuk", "ilerici" ve "gerici" gibi kavramlar geliyor.

Özal, başkanlık sistemi mi istiyor? Başkanlık sistemine karşı olanlar tutucudur!

Kimler ilerici? Özal'ın her dediğine evet diyenler...

Yakın tarihe hangi gözlüklerle bakıyoruz? Örneğin "Şeyh Sait Ayaklanması" gerici bir ayaklanma mıdır? Yoksa Kürt milliyetçiliğinden kaynaklanan bir devrimci atılım mı?

Bu gibi sorulara verilecek yanıtlar da "zamana ve zemine göre" değişiyor.

Şeyh Sait Ayaklanması için "gerici ayaklanmadır" diyenlerin ba şında bir

zamanlar Dr. İsmail Beşikçi gelmekteydi. Dr. B eşikçi, “Doğu

Anadolu’nun Düzeni” adlı kitabında 1970 yılında şu görüşü savunmuştu, okuyalım:

- Şurası da bir gerçektir ki Şeyh Sait hareketinin ulusal nite liği sa- nıldığı kadar önemli değildir. (...) Bu isyanda tamamen dini sloganlar kullanılmış ve hareket irticai bir anlamda hareket olmuştur... (s. 312 - 313)

Aynı Beşikçi, “Tunceli Kanunu (1935) ve Dersim Jenosidi” adlı kitabında yüz seksen derece ters görüşü savunmaktadır. Bu satırları da okuyalım:

- Kemalizm (...) isyanın etnik bir nedeni olmadığını, şeyhlerin, aşi ret reislerinin kendi sınıfsal çıkarlarını korumak için ve fakir halk yı- ğınlarını sömürmek için giriştikleri gerici bir hareket olduğunu yaymaya çalışır. Bu sefer propagandanın etkili olması istenen hedef, ulusçu demokrat Kürt unsurlarıdır. Bunlara, hareket, küçümsenerek çirkin gerici gösterilerek sunulur. (s. 51)

Aynı çelişki, ayaklanmada İngilizlerin parmağı olup olmadığı ko- nusunda da söz konusudur. Beşikçi, “Doğu Anadolu’nun Düzeni” kitabında önce “Örneğin, 1925’te Şeyh Sait İsyanı’nın pat lak verdiği ilk günlerde İngiliz silah fabrikalarından Şeyh Sait’e çeşitli silah kataloglarının gelmesi emperyalizmin bu konudaki çalışmalarını doğrulamaktadır.” (s. 308) derken, sonraları şu görüşü savunmuştur:

- Doğu Kürdistan’daki bütün başkaldırılar hep İngilizler’in de steği ile bastırılmıştır. Şeyh Sait isyanında Kürtler’e İngilizler’in ya rdım ettiği büyük bir aldatmacadır. (Devletlerarası Sömürge: Kürdistan, Alan Yay., 1990, İst. s. 28).

Beşikçi, bu çelişkileri “cezaevinde görüşlerinin değişmesi” ile açıklamaktadır.

Ayaklanmayı bastıran hükümetin başbakanı İsmet İnönü ise “Şeyh Sait isyanını doğrudan doğruya İngilizler’in hazırladığı ve meydana çıkarttığı hakkında kesin deliller bulunamamıştır” diyor. (İsmet İnönü, Hatıralar, 2 kitap, Bilgi Yay., 1987, s. 202)

Kemalizm’in görüşü de böyle...

1934 yılında çıkarılan “İskân Kanunu”nun 10. maddesini birlikte okuyalım:

- Kanun, aşirete hükmi şahsiyet tanım az. Bu hususta herhangi bir

hüküm, vesika ve ilama müstenit de olsa tanınmış haklar kaldırılmıştır. Aşiret reisliği, beyliği, ağalığı ve şeyhliği ve bunların herhangi bir vesikaya veya görgü ve göreneğe müstenit her türlü teşkilat ve taazzuvları kaldırılmıştır.

Bu feodal ilişkileri kaldırmaya yönelen yasama işlemi gerici midir? Yoksa ilerici mi? Bu işleme ne ad vereceğiz? “Tutucu” mu diyeceğiz? İmparatorluktan cumhuriyete geçişi nasıl niteleyeceğiz? Hilafeti kaldırıp laik düzeni seçmeyi nasıl adlandıracağız?

Feodaliteye karşı olan her eylem anti-demokratik yöntemlerle yapılsa da “ilerici” sayılır. Çünkü kurulu düzenin toprak emekçileri üzerindeki baskı ve sömürüleri böyle son bulmaktadır.

Çağımızda, tutuculuğun, ilericilik ve gericiliğin ölçüleri, sınıfsal ilişkilerden çok demokraside ve demokrasi içinde insan haklarında ve saydamlıkta aranıyor.

Dönelim yeniden Özal’a...

Askeri hükümetin başbakan yardımcısı, daha 1987 yılına kadar 12 Eylül öncesi siyasetçilerin siyaset yasaklarını savunacak, Avrupa’nın bu yüzyılın başında benimsediği iş güvencesini işçilere çok görecek; ama attığı her adım “ilerici” sayılacak ve basındaki “Özalgiller familyası” da Özal’a karşı demokrasiyi savunanlara da “tutucu” diyecekler.

Enflasyon yalnızca paranın değerini düşürmedi, fikir namusunu da yok etti ve ediyor...

(Cumhuriyet, 3 Ocak 1993)